

AALBORG UNIVERSITY
DENMARK

Aalborg Universitet

Erhvervslivets rammebetingelser i Aalborg Kommune

Drejer, Ina; Gjerding, Allan Næs

Publication date:
2016

Document Version
Også kaldet Forlagets PDF

[Link to publication from Aalborg University](#)

Citation for published version (APA):
Drejer, I., & Gjerding, A. N. (2016). Erhvervslivets rammebetingelser i Aalborg Kommune: En virksomhedsbaseret analyse af betydning og tilfredshed.

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- ? Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- ? You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- ? You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal ?

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us at vbn@aub.aau.dk providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Erhvervslivets rammebetingelser i Aalborg Kommune

En virksomhedsbaseret analyse af betydning og tilfredshed

Ina Drejer

Allan Næs Gjerding

IMPAKT, Institut for Økonomi og Ledelse

Juni 2016

AALBORG UNIVERSITET

Indhold

Forord.....	3
Sammenfatning	4
1. Baggrund	6
Om undersøgelsen	7
Undersøgelsens teoretiske afsæt.....	8
2. De vigtigste rammebetingelser	9
Hvad betyder virksomhedens internationale engagement?	12
Har virksomhederne overvejet at flytte?	13
Hvad kan vi lære af rammebetingelsernes hierarki?	15
3. Et nærmere blik på de enkelte rammebetingelser	16
Hvad viser den detaljerede analyse?	16
Adgang til fysisk og digital infrastruktur.....	18
Adgangen til motorvej.....	19
Adgangen til jernbane, fly- og skibstransport	20
Adgangen til god digital infrastruktur	21
Adgang til kompetencer og viden	22
Muligheder for at tiltrække arbejdskraft med de rette kompetencer.....	24
Muligheder for samarbejde med universitet og andre videninstitutioner	25
Muligheder for deltagelse i erhvervsrelaterede klynge- og netværksamarbejder	26
Kommunale rådgivningstilbud, betjening af virksomheder samt kommunale velfærdsydelse.....	27
Kommunale rådgivningstilbud i forbindelse med virksomhedsopstart, -drift og -udvikling	28
Den kommunale betjening af virksomheder, eksempelvis i forbindelse med tilladelser eller formidling af arbejdskraft	29
Kommunale velfærdsydelse i form af eksempelvis børnepasningsordninger, skoleforhold og fritidstilbud	30
Kommunale afgifter og gebyrer	31
Grundskyld og kommunale afgifter (f.eks. i form af byggesagsgebyrer)	33
Den kommunale dækningsafgift	34
Litteratur	35

Forord

Erhvervslivets rammebetingelser har været et vigtigt omdrejningspunkt for erhvervspolitiske initiativer siden midten af 1990'erne, ikke blot i Danmark, men også internationalt. Rammebetingelser monitoreres i tilbagevendende internationale undersøgelser fra OECD, World Economic Forum og Europa-kommissionen, og herhjemme er rammebetingelser genstand for lejlighedsvis undersøgelser, men også tilbagevendende kortlægninger som f.eks. DI's undersøgelser af kommuners erhvervsvenlighed.

Hvorfor så denne undersøgelse af rammebetingelser for erhvervslivet i Aalborg Kommune?

Der er et behov for viden om relationen mellem rammebetingelsers betydning for erhvervslivet og erhvervslivets tilfredshed med de pågældende rammebetingelser. Herhjemme har vi en grundlæggende viden om, hvordan virksomheder oplever tilfredshed med forskellige typer af rammebetingelser, men vores viden om, hvordan virksomheder oplever betydningen af de enkelte rammebetingelser, er mere fragmenteret. For både myndigheder, praktikere og forskere er det vigtigt, at drøftelser og initiativer ikke baseres alene på erhvervslivets tilfredshed med de enkelte rammebetingelser, men også tager hensyn til, hvorvidt de pågældende rammebetingelser overhovedet vurderes som vigtige af erhvervslivet.

Nærværende undersøgelse giver en indsigt i relationen mellem rammebetingelsers betydning for den enkelte virksomhed og virksomhedens tilfredshed med de pågældende rammebetingelser i Aalborg Kommune. Undersøgelsen belyser relationen ud fra, hvordan respondenter i 819 aalborgensiske virksomheder vurderer henholdsvis deres tilfredshed med 11 konkrete rammebetingelser og betydningen af de pågældende rammebetingelser. Undersøgelsen viser, at der er et hierarki af rammebetingelser, hvad angår den betydning som respondenterne tillægger dem. Undersøgelsen viser også i hvilken udstrækning, at den kombinerede vurdering af betydning og tilfredshed hænger sammen med virksomheders eksportorientering, størrelse og branchetilhørsforhold.

Undersøgelsen er gennemført af undertegnede i vores egenskab af forskere ved IMPAKT på Institut for Økonomi og Ledelse, Aalborg Universitet. Undervejs har vi fået gode input fra Per Thye Rasmussen (Dansk Erhverv), Morten Haugaard Jacobsen (DI), Anna Kirsten Olesen (LO) og Kresten Olesen (RegLab), som har udgjort undersøgelsens referencegruppe. Desuden har Tonny Thorup og Jeanette Dahl fra Business Aalborg deltaget i referencegruppens møder. Vi takker referencegruppen for input til undersøgelsens opbygning og fortolkning af de indsamlede data, men understreger samtidig, at rapportens indhold udelukkende er forfatterens ansvar.

Ina Drejer

Allan Næs Gjerding

Sammenfatning

Undersøgelsen belyser 11 konkrete rammebetingelser for det private erhvervsliv i Aalborg Kommune ved hjælp af svar på en spørgeskemaundersøgelse blandt 819 virksomheder beliggende i kommunen. De 11 rammebetingelser dækker fire overordnede temaer, nemlig (i) infrastruktur, (ii) adgang til kompetencer og viden, (iii) kommunens rolle i form af udbud af velfærdsydelser og erhvervsservice, samt (iv) afgifter og gebyrer. Når man ser på, hvilken betydning virksomhederne tillægger rammebetingelserne for deres vækst og udvikling, kommer følgende billede frem:

Virksomhedernes vurdering af rammebetingelsernes betydning

Betydning Tema	Mest Vigtige	Næstmest Vigtige	Tredje mest vigtige
Infrastruktur	God digital infrastruktur	Adgang til motorvej	Adgang til jernbane, fly- og skibstransport
Adgang til kompetencer og viden	Muligheder for at tiltrække arbejdskraft med de rette kompetencer	Muligheder for at deltage i erhvervsrelaterede klynge- og netværkssamarbejder	Muligheder for samarbejde med universiteter og andre videninstitutioner (f.eks. GTS-institutter)
Udbud af velfærdsydelser og erhvervsservice		De kommunale velfærdsydelser i form af eksempelvis børnepasningsordninger, skoleforhold og fritidstilbud Den kommunale betjening af virksomheder, f.eks. i forbindelse med tilladelser eller formidling af arbejdskraft	De kommunale rådgivningstilbud i forbindelse med virksomhedsopstart, -drift og -udvikling
Afgifter og gebyrer			Niveauet for grundskyld og kommunale afgifter (f.eks. i form af byggesagsgebyrer) Kommunens opkrævning af dækningsafgift

For størstedelen af rammebetingelser er andelen af tilfredse virksomheder markant større end andelen af utilfredse virksomheder. Undtagelserne er niveauet for grundskyld og kommunale afgifter samt dækningsafgift, hvor der er flere utilfredse end tilfredse virksomheder.

104 af de 819 deltagende virksomheder har inden for de seneste to år overvejet at flytte hele eller dele af virksomheden ud af Aalborg Kommune. Flytteplaner hænger primært sammen med, at virksomheden er aktiv på eksportmarkedet.

Ud over at belyse, hvordan virksomhederne under ét forholder sig til rammebetingelserne, dykker undersøgelsen også ned i, om forskellige virksomhedstyper forholder sig forskelligt til de enkelte rammebetingelser. Undersøgelsen inddeler her virksomhederne efter eksportorientering, størrelse og branchetilhørsforhold. Hovedkonklusionerne for de fire temaer er følgende.

Infrastruktur

- Digital infrastruktur tillægges større betydning end fysisk infrastruktur.
 - Større virksomheder tillægger i højere grad end mindre virksomheder både digital infrastruktur og fysisk infrastruktur betydning.

- Betydningen af og tilfredsheden med fysisk infrastruktur er størst hos virksomheder med eksport samt hos transportvirksomheder.
- Både digital og fysisk infrastruktur spiller især en rolle i informations- og kommunikationsbranchen, hvor der er en særlig stor andel af virksomheder, som tillægger infrastrukturelle rammebetingelser betydning og er tilfredse med rammebetingelserne.

Adgang til kompetencer og viden

- Betydningen af og tilfredsheden med rammebetingelser, der handler om adgang til kompetencer og viden, er størst hos de større virksomheder.
- Eksportorientering har ingen betydning for, hvordan virksomheden forholder sig til rammebetingelser, der handler om adgang til kompetencer og viden.
- Muligheder for at tiltrække arbejdskraft med de rette kompetencer samt muligheder for samarbejde med universitet og andre videninstitutioner spiller især en rolle i informations- og kommunikationsbranchen, hvor der er en særlig stor andel af virksomheder, som tillægger disse rammebetingelser betydning og er tilfredse med dem.
- Muligheder for at deltage i erhvervsrelaterede klynge- og netværkssamarbejde tillægges navnlig betydning af virksomheder inden for erhvervsservice, som også i særlig grad er tilfredse med denne rammebetingelse.

Udbud af velfærdsydelser og erhvervsservice

- Kommunale velfærdsydelser tillægges større betydning af virksomheder uden eksport, som også i højere grad end andre virksomheder er tilfredse med rammebetingelsen.
- Betydningen af og tilfredsheden med den kommunale betjening af virksomheder er størst hos de større virksomheder.
- Generelt har virksomhederne nemmere ved at forholde sig til offentlige ydelser og kommunal betjening, der retter sig generelt mod virksomhederne, end ved at forholde til de kommunale rådgivningstilbud, der er mere målrettet mod bestemte virksomheder.
- Den kommunale betjening af virksomheder tillægges ikke stor betydning af virksomheder inden for informations- og kommunikationserhvervet samt virksomheder inden for anden service.

Afgifter og gebyrer

- Over halvdelen af virksomhederne har ikke en holdning til, om de er tilfredse eller utilfredse med hverken den kommunale opkrævning af dækningsafgift eller niveauet for grundskyld og kommunale afgifter.
 - Af de virksomheder, som har en holdning til afgifter og gebyrer, er der en overvægt af virksomheder, som er utilfredse med rammebetingelserne.
 - Af de virksomheder, som har en holdning til afgifter og gebyrer, tillægges grundskyld og kommunale afgifter navnlig betydning af virksomheder inden for handel og industri, som samtidig i højere grad end andre virksomheder er utilfredse med rammebetingelsen.

1. Baggrund

I forbindelse med vedtagelsen af det kommunale budget for 2016 besluttede Aalborg Byråd, at der skulle iværksættes en undersøgelse af rammebetingelser for virksomheders lokalisering, vækst og udvikling i Aalborg Kommune. Analysen skulle belyse, hvordan virksomhederne vurderer deres rammebetingelser, både hvad angår, hvor *vigtige* rammebetingelserne er for virksomhedernes lokalisering, vækst og udvikling, og hvor *tilfredse* virksomhederne er med de pågældende rammebetingelser. Nu foreligger analysen, som er blevet gennemført af *Center for Impact Analyses of Investments in Knowledge and Technology* – IMPAKT¹ – ved Institut for Økonomi og Ledelse på Aalborg Universitet. Analysen er blevet fulgt af en referencegruppe, der har givet input til analysens tematisering og fortolkning af de indsamlede data. Undersøgelsens metode er beskrevet i et særskilt notat.²

Undersøgelsen har hentet inspiration hos tidligere undersøgelser, bl.a. Syddansk Universitets kortlægning af virksomheders tilfredshed med rammebetingelser i en række kommuner på Fyn og i Syddanmark³ og DI's tilbagevendende undersøgelser⁴ af det lokale erhvervsklima i de danske kommuner. Men i modsætning til disse undersøgelser, der fokuserer på virksomhedernes oplevede tilfredshed med en række rammebetingelser, inddrager den nærværende undersøgelse også den betydning, som virksomhederne tillægger rammebetingelserne. Årsagen hertil er, at erhvervspolitiske initiativer i forhold til rammebetingelser ikke blot bør tage udgangspunkt i virksomheders oplevede tilfredshed, men også i den betydning for virksomhedens lokalisering, vækst og udvikling, som den pågældende rammebetingelse har i virksomhedens egen optik. En lav grad af tilfredshed eller en høj grad af utilfredshed med en rammebetingelse er ikke nødvendigvis et mål for erhvervspolitiske initiativer, hvis virksomhederne oplever, at rammebetingelsen kun har marginal betydning.

Fire temaer har dannet udgangspunkt for undersøgelsen.

For det *første* har undersøgelsen fokuseret på *infrastruktur* i form af fysiske og digitale transportveje. Adgang til infrastruktur kan være en vigtig grundbetingelse for, hvor virksomheder placerer sig, og hvilke udviklingsmuligheder de har. En god infrastruktur kan lette virksomhedernes adgang til kunder og leverandører, påvirke virksomhedernes økonomiske aktivitet positivt og mindske omkostninger forbundet med transport af varer, mennesker, viden og data. I undersøgelsen dækkes dette tema ved hjælp af spørgsmål om

1. adgang til motorvej,
2. adgang til jernbane, fly- og skibstransport,
3. en god digital infrastruktur som f.eks. hurtigt internet og bredbånd.

¹ IMPAKT er nærmere beskrevet på <http://www2.business.aau.dk/research/impakt/>.

² Se "Erhvervslivets rammebetingelser i Aalborg Kommune – metodenotat", som er tilgængelig for download på <http://www.2.business.aau.dk/research/impakt/publications/>.

³ Jensen & Servais (2006, 2008).

⁴ DI har gennemført denne type undersøgelse hvert år siden 2010.

Om undersøgelsen

Rapporten er baseret på besvarelser fra 819 virksomheder med adresse inden for Aalborg Kommunes grænser. Der er primært fokuseret på hovedselskaber, men større filialer af virksomheder, der har hovedsæde uden for Aalborg Kommune, er også inkluderet.

Populationen består af private virksomheder med mindst 3 ansatte inden for følgende brancher (NACE-koder er angivet i parentes):

- Transport (490000-539999)
- Erhvervsservice (690000-759999, 770000-829999)
- Information og kommunikation (580000-639999)
- Industri (100000-339999)
- Hotel og restauration (550000-569999)
- Handel (450000-479999)
- Bygge og anlæg (410000-439999)
- Anden service* (640000-669999, 683100-683100, 683210-683219, 862300-869999, 881010-881019, 950000-969999)

De interviewede virksomheder beskæftiger i alt 17.725 fuldtidsansatte inden for Aalborg Kommune. Det svarer til cirka en tredjedel af de beskæftigede personer i private virksomheder inden for kommunen.** Der er en overrepræsentation af større virksomheder blandt de interviewede.

Data er indsamlet af Jysk Analyse A/S på vegne af Aalborg Universitet i perioden medio april – medio maj 2016. Telefoninterviews er gennemført med en person fra ledelsen i virksomheden.

Der er i alt kontakttet 1.328 virksomheder, hvoraf 62% indvilgede i at deltage i undersøgelsen.

For en nærmere beskrivelse af metoden bag undersøgelsen se *Erhvervslivets rammebetingelser i Aalborg Kommune – metodenotat*, som er tilgængelig fra

<http://www2.business.aau.dk/research/impakt/publications/>

* Anden service er en blandet kategori af virksomheder inden for eksempelvis personlige serviceydelser (f.eks. frisører), ejendomshandel og udlejning, finansiering og forsikring samt privat sundhedspleje (f.eks. tandlæger samt fysio- og ergoterapeuter).

** For et generelt overblik over erhvervsstruktur og erhvervsrelaterede nøgletal for Aalborg Kommune, se *BEDRE Overblik* på <http://www.aalborg.dk/media/4764753/bedreoverblik-analyse-om-erhverv-og-beskaeftigelse-juni-2016.pdf>

For det *andet* har undersøgelsen fokuseret på adgang til kompetencer og viden i form af arbejdskraft og samarbejdsrelationer. Adgang til arbejdskraft med de rette kompetencer kan være afgørende for virksomheders udvikling og dermed spille en vigtig rolle for, hvor virksomheder lokaliserer sig. Adgang til viden i form af samarbejde med videnmiljøer og deltagelse i netværk kan også i mange tilfælde have en tilsvarende rolle. I undersøgelsen dækkes dette tema ved hjælp af spørgsmål om

4. muligheder for at tiltrække arbejdskraft med de rette kompetencer,
5. muligheder for samarbejde med universitet og andre videninstitutioner (f.eks. GTS-institutter),
6. muligheder for at deltage i erhvervsrelaterede klynge- og netværkssamarbejder.

For det *tredje* har undersøgelsen fokuseret på kommunens rolle i form af udbud af velfærdsydelser og erhvervsservice. Velfærdsydelser kan spille en væsentlig rolle for tiltrækning og fastholdelse af arbejdskraft, og kommunal service over for virksomheder kan have betydning for virksomheders lokalisering

og udvikling. Den kommunale service vil i denne forbindelse omfatte aktiviteter, der dækker forskellige behov hos virksomhederne, hvor nogle aktiviteter er målrettede og handler om rådgivning i forbindelse med virksomheders opstart, drift og udvikling, mens andre aktiviteter handler mere bredt om betjening af alle virksomheder. I undersøgelsen dækkes dette tema ved hjælp af spørgsmål om

7. de kommunale rådgivningstilbud i forbindelse med virksomhedsopstart, -drift og -udvikling,
8. den kommunale betjening af virksomheder, eksempelvis i forbindelse med tilladelser eller formidling af arbejdskraft,
9. de kommunale velfærdsydelser i form af eksempelvis børnepasningsordninger, skoleforhold og fritidstilbud.

Endelig har undersøgelsen for det *fjerde* fokuseret på den kommunale påvirkning af virksomheders lokalisering, vækst og udvikling i form af afgifter og gebyrer. Niveauet for kommunale afgifter, eksempelvis grundskyld, kan have en betydning for, hvor virksomheder placerer sig, og hvor meget de vokser. I undersøgelsen dækkes dette tema ved hjælp af spørgsmål om

10. niveauet for grundskyld og kommunale afgifter (f.eks. i form af byggesagsgebyrer),
11. kommunens opkrævning af dækningsafgift.

De fire temaer rummer således elleve rammebetingelser, der både har betydning for virksomheders vækst og udvikling og for, hvor attraktivt det er for virksomheder at have Aalborg Kommune som hjemsted. Virksomhederne er blevet bedt om at vurdere rammebetingelserne i forhold til begge dele.

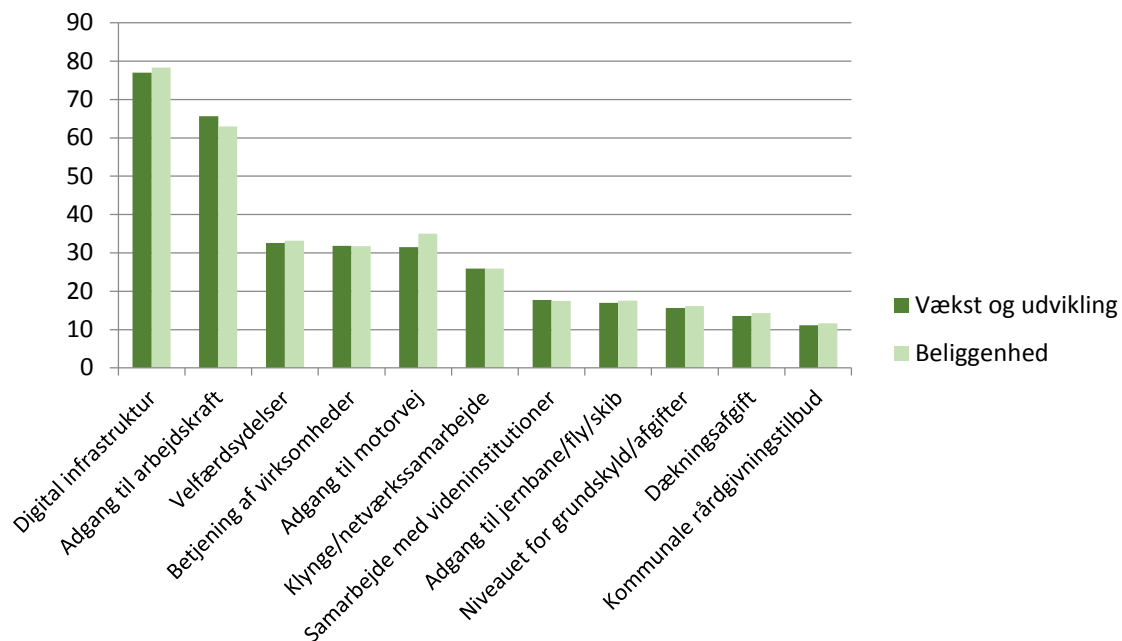
Undersøgelsens teoretiske afsæt

De fire temaer og de elleve rammebetingelser, som konkretiserer temaerne, afspejler dominerende hypoteser og antagelser fra forskningen inden for industriøkonomi og økonomisk geografi. Et centralt omdrejningspunkt for forskningen er antagelsen om, at virksomheder lokaliserer sig, hvor de kan finde fordele ved at have relationer til andre private og offentlige virksomheder, have let adgang til at rekruttere arbejdskraft med de rette kompetencer og generelt nyde godt af, at der er gode erhvervsbetingelser i form af forskellige typer af efterspørgsel og udbud af ressourcer og viden (Clark, Feldman & Gertler, 2000; Antonietti & Cainelli, 2011; Gilbert, 2016). Disse fordele eksisterer navnlig, hvor der er sammensatte lokale arbejdsmarkeder, og hvor urbanisering hænger sammen med forekomsten af viden- og kulturmiljøer kombineret med et avanceret udbud af offentlige ydelser og uddannelser (Gotlieb, 1995; Florida, 2002; Eriksson & Lindgren, 2009; Broekel & Brenner, 2011; Lejpras & Stephan, 2011). Forskningen viser, at digital og fysisk infrastruktur spiller en afgørende rolle, men udvidelser af en i forvejen veludbygget infrastruktur synes kun at have en marginal effekt på virksomheders vækst og udvikling (Bok, 2009; Jiwattanakulpaisarn, Noland & Graham, 2012; Na, Han & Yoon, 2013). Mens urbanisering synes at have en positiv effekt på virksomheders produktivitet og vækst (Combes m.fl., 2012), er det mere uklart, hvilken effekt finansieringen af de offentlige ydelser i form af skatter og afgifter har – effekten synes at afhænge af balancen mellem niveauet for betaling til det offentlige og den gevinst, der kommer af at være en del af et dynamisk urbaniseret miljø (Buss, 2001; Crabbé & De Bruyne, 2013).

2. De vigtigste rammebetingelser

Ser man på, hvilke rammebetingelser virksomhederne i Aalborg Kommune tillægger stor eller afgørende betydning uden at skelne mellem, hvor store virksomhederne er, eller hvilke brancher de tilhører, tegner der sig et ret klart billede: Digital infrastruktur og muligheder for at tiltrække arbejdskraft med de rette kompetencer skiller sig markant ud fra de øvrige rammebetingelser som særligt vigtige. Det gælder både, når man spørger om betydningen for virksomhedens vækst og udvikling samt betydningen for virksomhedens nuværende beliggenhed (figur 1).⁵

Figur 1. Hvilke rammebetingelser tillægges størst betydning?
Andel af virksomheder, der svarer "stor betydning" eller "afgørende betydning"

Mens digital infrastruktur og adgang til arbejdskraft tillægges markant større betydning end de andre rammebetingelser, er der knap så markante forskelle mellem den betydning, som virksomhederne tillægger de resterende ni rammebetingelser. Der kan dog identificeres yderligere to grupper af rammebetingelser: Dels en gruppe, som tillægges betydning af 26-35 % af virksomhederne, og en gruppe, som tillægges betydning af 12-18 % af virksomhederne. Gruppen af rammebetingelser, som 26-35 % af virksomhederne tillægger betydning, omfatter kommunale velfærdsydelser, kommunal betjening af virksomheder, adgang til motorvej og muligheder for at deltage i erhvervsrelaterede klynge- og netværkssamarbejder. Gruppen af rammebetingelser, som 12-18 % af virksomhederne tillægger betydning, omfatter muligheder for at samarbejde med universitet og andre videninstitutioner, adgang til jernbane/fly/skib, niveauet for grundskyld og kommunale afgifter, kommunens opkrævning af dækningsbidrag samt kommunale rådgivningstilbud.

Undersøgelsen tyder således på, at der findes et hierarki af rammebetingelser, når man ser på, hvad virksomhederne tillægger størst betydning for vækst og udvikling samt nuværende placering (figur 2).

⁵ Virksomhedernes vurdering af, hvad de enkelte rammebetingelser betyder for henholdsvis virksomhedens nuværende placering og for virksomhedens vækst og udvikling er stærkt sammenfaldende. Derfor vil analysen i det følgende fokusere på virksomhedernes svar omkring vækst og udvikling.

Man skal imidlertid være opmærksom på, at dette kun gælder for virksomhederne under ét, og at rammebetingelsernes betydning kan afhænge af virksomhedernes eksportorientering, størrelse og branchetilørsforhold - dette analyseres nærmere i rapportens tredje del.

Figur 2. Et hierarki af rammebetingelser

Mest vigtige	God digital infrastruktur som f.eks. hurtigt internet og bredbånd Muligheder for at tiltrække arbejdskraft med de rette kompetencer
Næstmest vigtige	De kommunale velfærdsydelse i form af eksempelvis børnepasningsordninger, skoleforhold og fritidstilbud Den kommunale betjening af virksomheder, eksempelvis i forbindelse med tilladelser eller formidling af arbejdskraft Adgang til motorvej Muligheder for at deltage i erhvervsrelaterede klynge- og netværkssamarbejder
Tredje mest vigtige	Muligheder for samarbejde med universitet og andre videninstitutioner (f.eks. GTS-institutter) Adgang til jernbane, fly- og skibstransport Niveauet for grundskyld og kommunale afgifter (f.eks. i form af byggesagsgebyrer) Kommunens opkrævning af dækningsbidrag De kommunale rådgivningstilbud i forbindelse med virksomhedsopstart, -drift og -udvikling

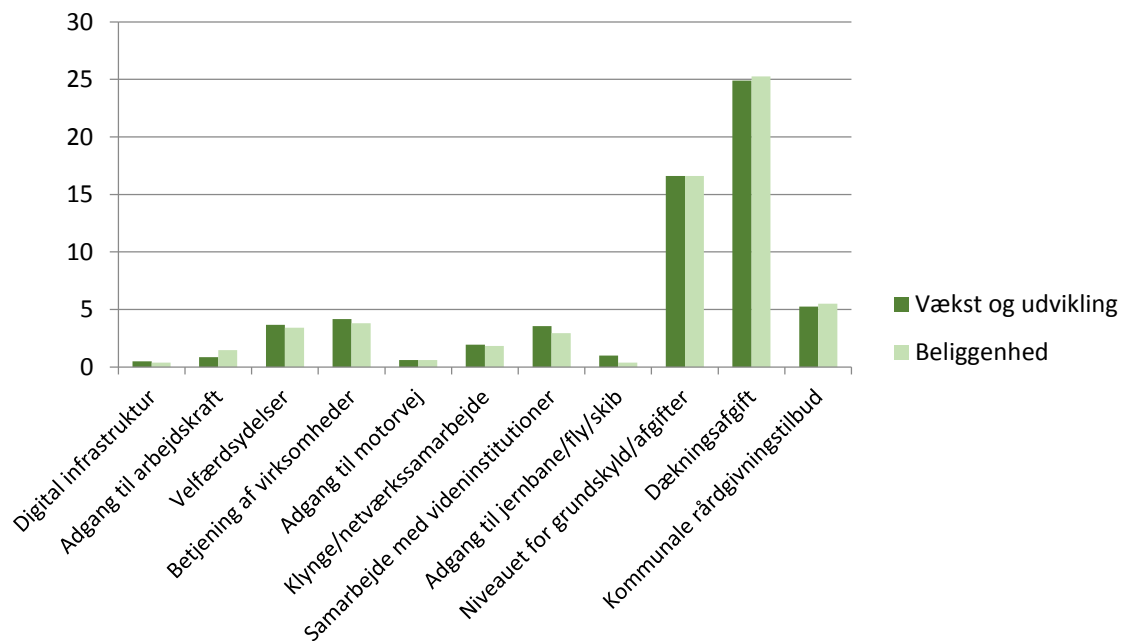
Derudover vil vurderingen af rammebetingelsernes betydning også afhænge af, hvor bevidste virksomhederne er om de enkelte rammebetingelser. Der er ikke i undersøgelsen spurgt ind til, hvor bevidste virksomhederne er om de enkelte rammebetingelser, men de adspurgte virksomheder har haft muligheden for at svare "ved ikke" på de enkelte spørgsmål, og det kan give en indikation af, om respondenter ser sig i stand til at vurdere betydningen af den enkelte rammebetingelse. Her skiller navnlig to rammebetingelser sig ud, nemlig kommunens opkrævning af dækningsafgift samt niveauet for grundskyld og kommunale afgifter (figur 3). Hver sjette virksomhed svarer "ved ikke" på, om niveauet for grundskyld og kommunale afgifter har betydning for virksomhedens nuværende placering samt virksomhedens vækst og udvikling, mens hver fjerde virksomhed ikke kan forholde sig til dækningsafgiftens betydning. Sammenholder man figur 1 og 3 tyder noget således på, at grundskyld, kommunale afgifter og dækningsafgift ikke har en fremtrædende rolle for mange virksomheder som rammebetingelser af betydning for virksomhedens nuværende placering samt for virksomhedens vækst og udvikling.

En vurdering af rammebetingelsers betydning for virksomheden siger ikke i sig selv noget om, hvori påvirkningen består. Påvirkningen kan have en positiv, neutral eller negativ effekt. En indikator på dette er, om virksomheden er tilfreds eller ej med den pågældende rammebetingelse. Dette er belyst i figur 4, der viser graden af tilfredshed med de enkelte rammebetingelser blandt de adspurgte virksomheder.

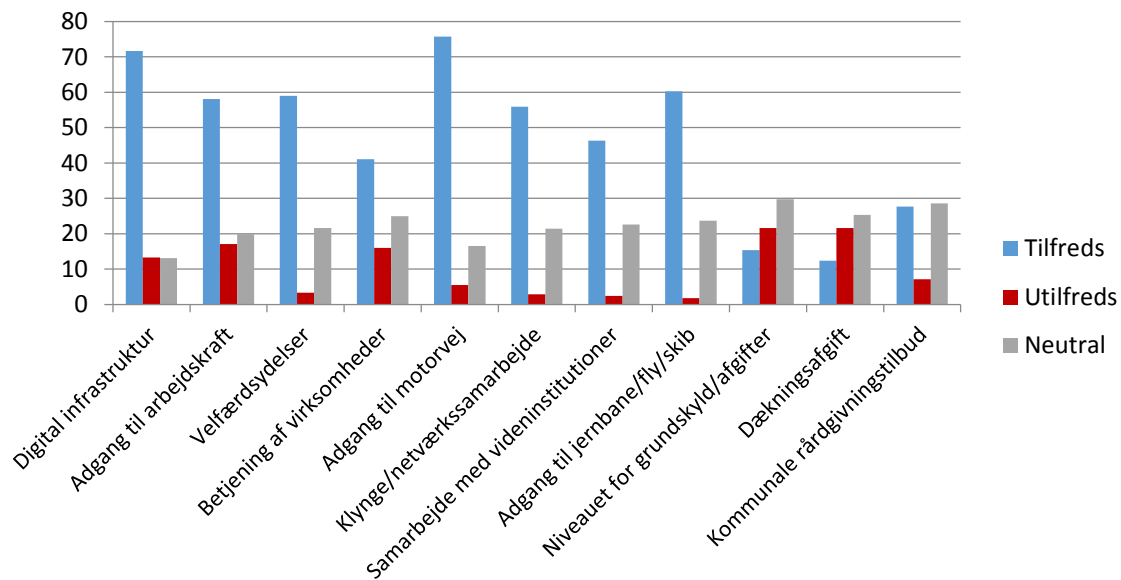
Det viser sig, at andelen af virksomheder, som er tilfredse eller meget tilfredse med rammebetingelserne, generelt er langt større end andelen af utilfredse eller meget utilfredse. Undtagelserne er niveauet for grundskyld og kommunale afgifter samt kommunens opkrævning af dækningsbidrag, hvor hver femte virksomhed er utilfreds, mens henholdsvis hver sjette og hver ottende virksomhed er tilfredse. Ser vi på de to rammebetingelser, som virksomhederne tillægger størst betydning (jf. figur 2),

nemlig den digitale infrastruktur og adgangen til arbejdskraft med de rette kompetencer, er henholdsvis 71,7 % og 58,1 % tilfredse, mens henholdsvis 13,3 % og 17,1 % er utilfredse. Størst forskel mellem andelen af tilfredse og andelen af utilfredse virksomheder finder man med hensyn til adgang til motorvej, hvor tre ud af fire virksomheder er tilfredse, mens kun hver tyvende virksomhed er utilfreds.

Figur 3. En del virksomheder har svært ved at forholde sig til rammebetingelsernes betydning
Andel af virksomheder, der svarer "ved ikke"

Figur 4. Hvor tilfredse er virksomhederne med rammebetingelserne?

Tilfreds: Andelen af virksomheder, som svarer, at de er tilfreds eller meget tilfreds med rammebetingelsen.

Utilfreds: Andelen af virksomheder, som svarer, at de er utilfreds eller meget utilfreds med rammebetingelsen.

Neutral: Andelen af virksomheder, som svarer, at de hverken er tilfreds eller utilfreds med rammebetingelsen. Andelen af virksomheder, som svarer "Ved ikke", indgår ikke i figuren.

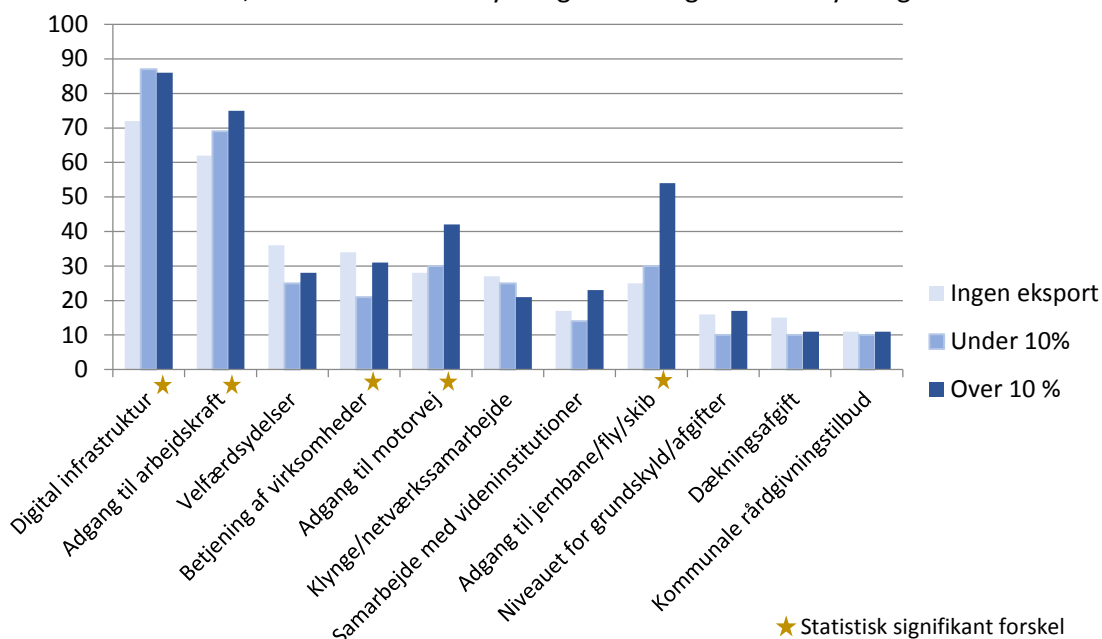
Hvad angår virksomheder, som udtrykker sig neutralt ("hverken/eller") om de enkelte rammebetingelser, svinger andelen fra 13,1 % i tilfældet med den digitale infrastruktur til 29,8 % i tilfældet med niveauet for grundskyld og kommunale afgifter. Næst flest neutrale virksomheder finder man, hvad angår den kommunale rådgivning (28,6 %) og kommunens opkrævning af dækningsafgift (25,3 %).

Hvad betyder virksomhedens internationale engagement?

I den internationale forskning har det længe været diskuteret, om gunstige rammebetingelser har en særlig positiv effekt på virksomheders evne til at deltage i den internationale arbejdsdeling. Det er en sammenhæng, som navnlig forfægtes inden for industriøkonomi og innovationsteori, f.eks. i forbindelse med ideen om innovationssystemer (Porter, 1990; Lundvall, 1992) og internationale konkurrencefordele forbundet med koncentration af virksomheder i bestemte områder (Krugman, 2000). Ud fra denne tankegang burde der være en sammenhæng mellem, hvor stærkt orienterede virksomheder er mod det internationale marked, og hvordan de vurderer de rammebetingelser, som de fungerer under.

I undersøgelsen er der ikke spurgt direkte ind til virksomhedernes internationale engagement, men som en indikator herfor er virksomhederne blevet bedt om at angive, hvor stor en del af deres omsætning, der kommer fra eksport. Af det samlede antal virksomheder angiver 65,2 %, at de ikke har eksport, mens 12,8 % svarer, at under 10 % af omsætningen kommer fra eksport, og 20,8 % angiver, at mere end 10 % kommer fra eksport.⁶

Figur 5. Hvad betyder eksportorientering for vurderingen af rammebetingelser?
Andel af virksomheder, der svarer "stor betydning" eller "afgørende betydning"

Figur 5 viser, hvor stor en andel af virksomheder med henholdsvis ingen eksport, under 10 % eksport og over 10 % eksport, der angiver, at de enkelte rammebetingelser har stor eller afgørende betydning for deres vækst og udvikling. For størstedelen af rammebetingelserne kan der ikke påvises en statistisk

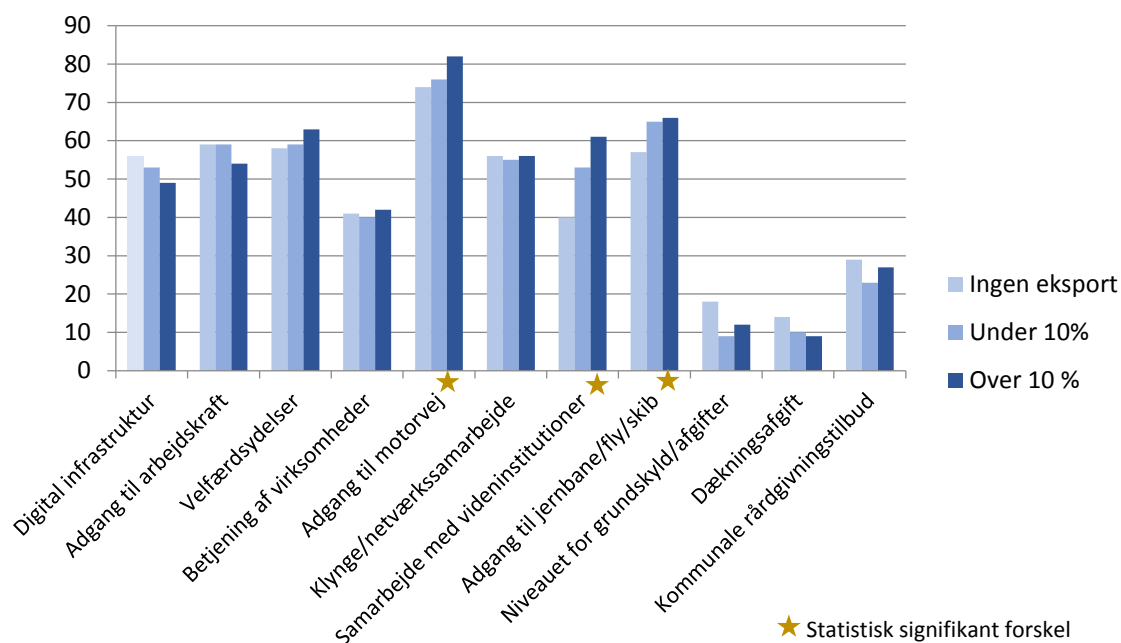
⁶ 1,2 % af virksomhederne har svaret "ved ikke".

Der er generelt en tendens til, at eksportandelen stiger med virksomhedsstørrelsen.

signifikant sammenhæng med eksportorienteringen. Imidlertid med hensyn til de to vigtigste rammebetingelser, nemlig den digitale infrastruktur og adgang til arbejdskraft med de rette kompetencer, er der en sammenhæng mellem virksomhedens vurdering af rammebetingelsens betydning og det, at virksomheden eksporterer. Det samme gælder kommunal betjening af virksomheder, adgang til motorvej og adgang til jernbane, fly og skib.

I forhold til virksomhedernes tilfredshed med rammebetingelserne skiller eksportvirksomhederne sig kun ud, hvad angår vurderingen af de fysiske transportmuligheder (adgang til motorvej og til jernbane/fly/skib) og vurderingen af muligheder for at samarbejde med universitet og andre videninstitutioner, jf. figur 6.

Figur 6. Hvor tilfredse er virksomhederne med rammebetingelserne?
Andel af virksomheder, der svarer "tilfreds" eller "meget tilfreds"

Sammenfattende tyder undersøgelsen således på, at adgang til kompetencer og viden samt digital og fysisk infrastruktur er mere væsentlige for eksportvirksomheder end for andre virksomheder, og at de øvrige rammebetingelser i lige stor udstrækning tillægges betydning af virksomheder, hvad enten de eksporterer eller ej.

Har virksomhederne overvejet at flytte?

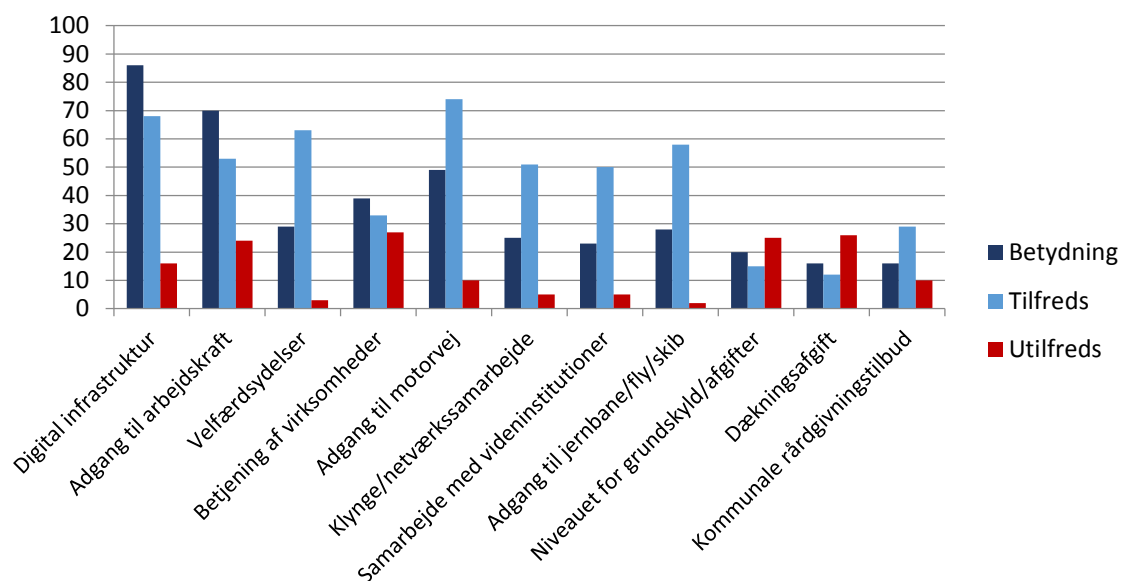
Selv om der generelt er tilfredshed med de fleste rammebetingelser, er det interessant at undersøge, om nogle af de adspurgte virksomheder har overvejet at flytte ud af kommunen, og i hvilket omfang dette kan kobles til deres oplevelse af rammebetingelserne. Når virksomheder overvejer deres lokalisering, vil der selvfølgelig være mange andre faktorer end rammebetingelser, der indgår i virksomhedens beslutningsgrundlag, eksempelvis langsigtede strategiske satsninger og finansielle arrangementer (Pyndt & Pedersen, 2006; Cantwell, Dunning & Lundan, 2010; Andersen m.fl., 2015). Når man sammenligner virksomheders oplevelse af rammebetingelser med deres eventuelle ønsker om at relokali-

sere virksomheden, skal man derfor være opmærksom på, at der ikke nødvendigvis er en direkte sammenhæng mellem, hvordan en virksomhed vurderer de lokale rammebetingelser, og hvor den vælger at placere sig.

Virksomhederne er i undersøgelsen blevet spurgt om, hvor vidt de inden for de seneste to år har overvejet at flytte hele eller dele af virksomheden væk fra Aalborg Kommune. Til dette har 104 virksomheder, svarende til 13 % af de adspurgte virksomheder, svaret ja, mens 713 virksomheder, svarende til 87 %, har svaret nej (2 virksomheder svarede ved ikke). Hvor vidt virksomheden har overvejet at flytte eller ej hænger ikke sammen med virksomhedens størrelse eller branche, men der er til gengæld en signifikant sammenhæng med virksomhedens eksportorientering. Jo mere virksomheden er engageret i eksport, jo mere vil den være tilbøjelig til at overveje at flytte hele eller dele af virksomheden. Hver fjerde virksomhed, der har mere end 10 % eksport, har overvejet flytning af aktiviteter inden for de seneste to år.

Der er generelt ikke en statistisk signifikant sammenhæng mellem, hvor tilfredshed eller utilfreds virksomheden er med de enkelte rammebetingelser, og om virksomheden har overvejet at flytte. Undtagelsen er dog tilfredsheden med den kommunale betjening af virksomheder, hvor der er en tendens til, at utilfredse virksomheder er mere tilbøjelige til at overveje at flytte hele eller dele af virksomheden. For de øvrige ti rammebetingelser er der ingen signifikant sammenhæng mellem flytteevalueringer og tilfredshed eller utilfredshed med rammebetingelserne.

Figur 7. Hvordan opleves rammebetingelserne af de 104 virksomheder, der har overvejet at flytte hele eller dele af virksomheden inden for de seneste to år?

Betydning: Andelen af de 104 virksomheder, der svarer stor eller afgørende betydning for virksomhedens nuværende beliggenhed.

Tilfreds: Andelen af de 104 virksomheder, der svarer tilfreds eller meget tilfreds.

Utilfreds: Andelen af de 104 virksomheder, der svarer utilfreds eller meget utilfreds.

For de 104 virksomheder, der har overvejet at flytte, viser figur 7 andelen af virksomheder, som tillægger de enkelte rammebetingelser stor eller afgørende betydning for virksomhedens nuværende beliggenhed.

genhed, samt andelen af de 104 virksomheder, der er enten tilfredse eller utilfredse med rammebetingelserne. Generelt vurderes rammebetingelsernes betydning af virksomheder, der inden for de seneste to år har overvejet flytning, på linje med vurderingen fra hele gruppen af virksomheder og følger dermed nogenlunde det mønster, der er vist i figur 1 og 2.

Tilfredsheden med den enkelte rammebetingelse er i de fleste tilfælde noget større end utilfredsheden. Utilfredsheden er kun større end tilfredsheden, hvad angår kommunens opkrævning af dækningsafgift samt niveauet for grundskyld og kommunale afgifter. Her er henholdsvis 26% og 25% af de 104 virksomheder utilfredse, mens 16% af de 104 virksomheder er tilfredse i begge tilfælde. Det betyder i absolute tal, at af de 819 adspurgte virksomheder, findes der henholdsvis 27 og 26 virksomheder, der er utilfredse med kommunens opkrævning af dækningsafgift samt niveauet for grundskyld og kommunale afgifter, og som inden for de seneste to år har overvejet at flytte hele eller dele af virksomheden til en lokalitet uden for Aalborg Kommune.

Hvad kan vi lære af rammebetingelsernes hierarki?

Det foregående har vist, at det er meningsfyldt at tale om, at nogle rammebetingelser opleves som vigtigere end andre. Digital infrastruktur og adgang til arbejdskraft med de rette kompetencer er de vigtigste rammebetingelser for de adspurgte virksomheder under ét. Hvad angår de øvrige rammebetingelser, tilhører kommunale velfærdsydelser, kommunal betjening af virksomheder, adgang til motorvej og muligheder for at deltage i erhvervsrelaterede klynge- og netværkssamarbejder en gruppe, som generelt tillægges betydning af lidt flere virksomheder, end tilfældet er for de sidste fem rammebetingelser. Generelt er der tilfredshed med rammebetingelserne, men man kan konstatere en utilfredshed med dækningsafgiften og niveauet for grundskyld og kommunale afgifter hos hver femte virksomhed. Adgang til kompetencer og viden samt digital og fysisk infrastruktur er mere væsentlige for eksportvirksomheder end for andre virksomheder. Utilfredshed med den kommunale betjening af virksomheder er mere udtalt blandt de virksomheder, som har overvejet at flytte hele eller dele af virksomheden inden for de seneste to år. Hvorvidt virksomheden har overvejet at flytte eller ej, hænger hverken sammen med virksomhedsstørrelse eller branchetilhørsforhold, mens der er en sammenhæng mellem virksomhedens eksportorientering og flytteplaner.

I det følgende analyseres de enkelte rammebetingelsers betydning nærmere.

3. Et nærmere blik på de enkelte rammebetingelser

I det foregående er vurderingen af betydning og tilfredshed med de enkelte rammebetingelser blevet analyseret for alle virksomheder under ét. Hvis man vil anvende analyseresultaterne som input til en diskussion om, hvilke rammebetingelser der bør have størst opmærksomhed, er det imidlertid relevant at have et nærmere indblik i, hvordan forskellige typer af virksomheder vurderer de enkelte rammebetingelser.

Indsatsen kan have en tendens til at tage udgangspunkt i, hvor tilfredse virksomheder er med rammebetingelser, men effekten af en eventuel indsats vil afhænge af, om den adresserer rammebetingelser, som virksomhederne anser for at have betydning for virksomhedernes vækst og udvikling.

Den følgende analyse belyser for hver enkelt rammebetingelse, hvordan sammenhængen er mellem virksomhedstype, den oplevede betydning af rammebetingelsen og tilfredsheden med rammebetingelsen. Hvad angår virksomhedstype, vil virksomhederne blive opdelt efter eksportorientering, størrelse og branchetilørsforhold.⁷

Ud over at se på betydning og tilfredshed på tværs af virksomhedstyper, vil analysen også undersøge udvalgte koblinger mellem rammebetingelser, som kan forventes at være relaterede (eksempelvis forskellige former for fysisk infrastruktur).

Hvad viser den detaljerede analyse?

Den detaljerede analyse præsenterer rammebetingelserne i forhold til de fire temaer, der blev introduceret indledningsvis, det vil sige (i) infrastruktur, (ii) adgang til kompetencer og viden, (iii) kommunens rolle som i form af udbud af velfærdsydelser og erhvervsservice, og (iv) den kommunale opkrævning af gebyrer og afgifter.

(i) Digital infrastruktur tillægges stor eller afgørende betydning af flere virksomheder – som generelt er tilfredse – end den fysiske infrastruktur. For både fysisk og digital infrastruktur er der en tendens til, at det især er større virksomheder, som både tillægger infrastrukturen stor eller afgørende betydning for vækst og udvikling, og er tilfredse med infrastrukturtilbuddene i Aalborg Kommune. Eksportorientering har ingen sammenhæng med vurderingen af betydningen af og tilfredsheden med digital infrastruktur, mens det for den fysiske infrastruktur især er virksomheder med eksport, der er tilfredse med og tillægger denne stor betydning. Det er især transportvirksomheder, som er tilfredse med og tillægger adgangen til motorvej stor/afgørende betydning. Når det gælder adgangen til jernbane, fly- og skibstransport samt adgangen til god digital infrastruktur, skiller informations- og kommunikationserhvervet sig ud med en særlig høj andel af virksomheder, som tillægger disse former for infrastruktur stor/afgørende betydning samtidig med, at de er tilfredse eller meget tilfredse med adgangen hertil i Aalborg Kommune.

(ii) Adgang til kompetencer og viden er rammebetingelser, som primært tillægges stor eller afgørende betydning af større virksomheder. Størstedelen af de virksomheder, som tillægger disse rammebetingelser stor eller afgørende betydning, er også tilfredse eller meget tilfredse med betingelserne i Aalborg Kommune. I forhold til mulighederne for at samarbejde med universitet og andre videninstitutioner samt mulighederne for at deltage i erhvervsrelaterede klynge- og netværkssamarbejder, er det

⁷ Signifikantests af forskellene mellem forskellige typer af virksomheder er gennemført som χ^2 -tests. Resultatet er vist med stjerner (*) under hver enkelt figur. *** angiver, at forskellen er signifikant på 1%-niveau; ** angiver 5%-niveau og * angiver 10%-niveau (jo lavere niveau, jo mindre statistisk usikkerhed).

kun meget lave andele af de virksomheder, der tillægger disse muligheder stor eller afgørende betydning, som er utilfredse/meget utilfredse. Der er ingen påviselig sammenhæng mellem virksomhedernes eksportorientering og deres vurdering af betydningen af samt tilfredsheden med rammebetingelserne for at rekruttere medarbejdere med de rette kompetencer og indgå i samarbejder med universitet/videninstitutioner eller i klynge-/netværkssamarbejder. Virksomheder inden for information og kommunikation lægger i særdeleshed vægt på – og er generelt tilfredse med – mulighederne for at tiltrække arbejdskraft med de rette kompetencer samt for at samarbejde med universitet eller andre videninstitutioner. Det er især virksomheder inden for erhvervsservice, som tillægger mulighederne for at deltage i klynge- og netværkssamarbejder stor eller afgørende betydning, samtidig med, at de er tilfredse med disse muligheder.

(iii) Mens kommunens betjening af virksomheder i forbindelse med eksempelvis tilladelser eller formidling af arbejdskraft, samt de velfærdsydelser, kommunen udbyder i form af børnepasning, skole- og fritidstilbud, har en generel relevans for virksomheder og deres medarbejdere, er de kommunale rådgivningstilbud i forbindelse med virksomhedsopstart, -drift og -udvikling typisk målrettet bestemte grupper af virksomheder. Denne forskel afspejler sig i hvor mange virksomheder, der finder de forskellige typer af rammebetingelser relevant. Der er således kun relativt få virksomheder, som tillægger de kommunale rådgivningstilbud en stor eller afgørende betydning og i forlængelse heraf forholder sig til tilfredsheden med disse. Derfor er der ingen signifikante forskelle mellem forskellige virksomhedstyper – hverken hvad angår eksportorientering, størrelse eller branchetilhørsforhold – i forhold til hvor store andele, der tillægger kommunale virksomhedsrådgivningstilbud stor eller afgørende betydning for vækst og udvikling, og enten er tilfredse eller utilfredse med tilbuddene. De virksomheder, som har forholdt sig til tilbuddene, er i altovervejende grad tilfredse eller meget tilfredse. Tilfredsheden med, og vurderingen af, at den kommunale betjening af virksomheder i forhold til tilladelser og formidling af arbejdskraft har stor eller afgørende betydning, stiger med virksomhedsstørrelsen. Forskellene mellem virksomheder inden for forskellige brancher i forhold til vurderingen af den kommunale betjening er kun svagt statistisk signifikant – men det er i særdeleshed anden service samt information og kommunikation, som ikke tillægger den kommunale betjening stor betydning samtidig med, at de er enten tilfredse eller utilfredse. Betragtes endelig det kommunale udbud af velfærdsydelser, er der en svag tendens til, at virksomheder uden eksport i højere grad end andre virksomheder er tilfredse/meget tilfredse med velfærdsydelserne i Aalborg Kommune, samtidig med, at de tillægger disse stor eller afgørende betydning.

(iv) Det sidste "rammebetingelses-tema" er kommunale afgifter og gebyrer. For disse rammebetingelser dominerer de utilfredse/meget utilfredse virksomheder blandt de, som tillægger både niveauet for dækningsafgift samt niveauet for grundskyld og andre kommunale afgifter stor eller afgørende betydning. Over halvdelen af virksomhederne har dog ikke en holdning til, om de er tilfredse eller utilfredse med hverken niveauet for dækningsafgift eller for grundskyld eller andre kommunale afgifter. Derfor er der stort set ingen statistisk signifikante forskelle mellem forskellige typer af virksomheder på deres vurdering af betydningen af samt tilfredsheden med de forskellige former for gebyrer og afgifter. Undtagelsen er dog niveauet for grundskyld og kommunale afgifter, hvor der er signifikante forskelle mellem brancher: I særdeleshed virksomheder inden for handel samt industri tillægger både niveauet for grundskyld og kommunale afgifter stor eller afgørende betydning, samtidig med at de er utilfredse eller meget utilfredse med niveauet.

De enkelte temaer er analyseret nærmere i det efterfølgende.

Adgang til fysisk og digital infrastruktur

Knapt en tredjedel – 31,5% – af de deltagende virksomheder tillægger adgangen til motorvej stor eller afgørende betydning for virksomhedens vækst og udvikling (se tabel 1). Til sammenligning tillægger kun 17,0% af virksomhederne adgang til jernbane, fly- og skibstransport tilsvarende stor betydning for vækst- og udviklingsmulighederne.

Virksomheder, som tillægger adgangen til jernbane, fly- og skibstransport stor betydning, har også en tilbøjelighed til at tillægge adgangen til motorvej betydning. Derimod er det mere udbredt, at virksomheder, som tillægger adgang til motorvej stor betydning, ikke tillægger adgangen til jernbane, fly- og skibstransport nogen betydning. Motorvej er således for nogle virksomheder den primære relevante fysiske infrastruktur, mens den for andre virksomheder indgår som et komplementerende supplement i samspil med andre former for fysisk infrastruktur.

Tabel 1. Sammenfald mellem virksomheders vurdering af betydningen af henholdsvis adgang til motorvej og adgang til jernbane, fly- og skibstransport

		Hvilken betydning har adgang til jernbane, fly- og skibstransport for virksomhedens vækst og udvikling?				
		Ingen betydning	Nogen betydning	Stor/ afgørende betydning	Ved ikke	I alt
Hvilken betydning har adgang til motorvej for virksomhedens vækst og udvikling?	Ingen betydning	31,5%	4,4%	2,4%	0,1%	38,5%
	Nogen betydning	16,4%	8,2%	4,8%	0,1%	29,4%
	Stor /afgørende betydning	15,0%	6,0%	9,8%	0,7%	31,5%
	Ved ikke	0,2%	0,4%	0,0%	0,0%	0,6%
	I alt	63,1%	18,9%	17,0%	1,0%	100,0%

I forhold til tilfredsheden med den fysiske infrastruktur er mere end halvdelen af de deltagende virksomheder – 52% – både tilfredse eller meget tilfredse med adgangen til motorvej og med adgangen til jernbane, fly- og skibstransport (se tabel 2). Det er meget få virksomheder, som er decideret utilfredse med den fysiske infrastruktur i Aalborg Kommune.

Tabel 2. Sammenfald mellem virksomheders tilfredshed med henholdsvis adgang til motorvej og adgang til jernbane, fly- og skibstransport

		Hvor tilfredse eller utilfredse er I med adgangen til jernbane, fly- og skibstransport for virksomhedens vækst og udvikling?				
		Utilfreds/ meget utilfreds	Hverken eller	Tilfreds/ meget tilfreds	Ved ikke	I alt
Hvor tilfredse eller utilfredse er I med adgangen til motorvej for virksomhedens vækst og udvikling?	Utilfreds/meget utilfreds	0,4%	1,3%	2,4%	1,3%	5,5%
	Hverken eller	0,1%	9,9%	5,6%	1,0%	16,6%
	Tilfreds/meget tilfreds	1,3%	12,3%	52,0%	10,0%	75,7%
	Ved ikke	0,0%	0,1%	0,2%	1,8%	2,2%
	I alt	1,8%	23,7%	60,3%	14,2%	100,0%

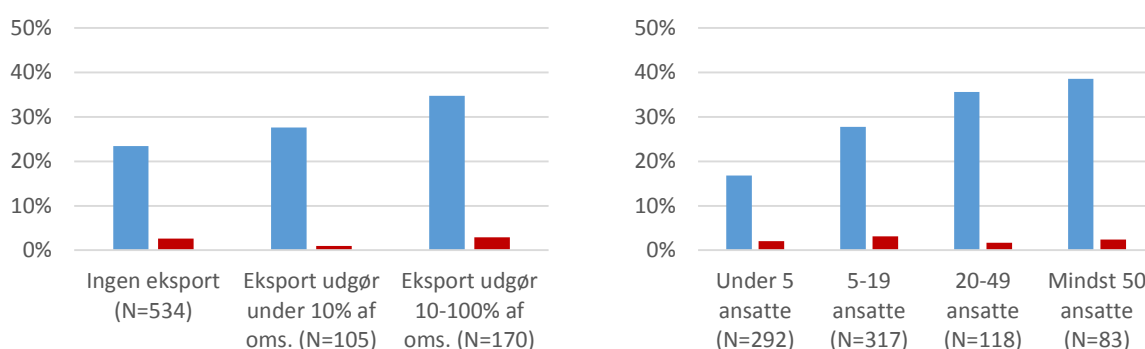
Adgangen til motorvej

Figur 8 viser, at det primært er virksomheder med en relativt stor eksportandel i forhold til omsætningen, samt de større virksomheder med mere end 20 ansatte, som både tillægger adgangen til motorvej stor eller afgørende betydning for vækst og udvikling, og som er tilfredse eller meget tilfredse med denne adgang. 34,7% af de virksomheder, hvor eksporten udgør mindst 10% af omsætningen, tillægger således både adgangen til motorvej stor betydning og er tilfreds med denne. Tilsvarende gør sig kun gældende for 23,4% af de virksomheder, der ikke har nogen eksport.

Det er kun 16,8% af de helt små virksomheder med under 5 ansatte, som både er tilfredse med og tillægger adgangen til motorvej stor betydning. Blandt virksomheder med 20-49 ansatte er andelen 35,6%, og for de største virksomheder med mindst 50 ansatte er andelen 38,6%. Det er i særdeleshed virksomheder inden for transportbranchen (52,6%), som er tilfredse med, og tillægger adgangen til motorvej stor eller afgørende betydning. I den anden ende af skalaen findes "anden service" samt hotel og restauration, hvor kun henholdsvis 13,0% og 14,1% af virksomhederne både er tilfredse med og tillægger adgangen til motorvej stor betydning.

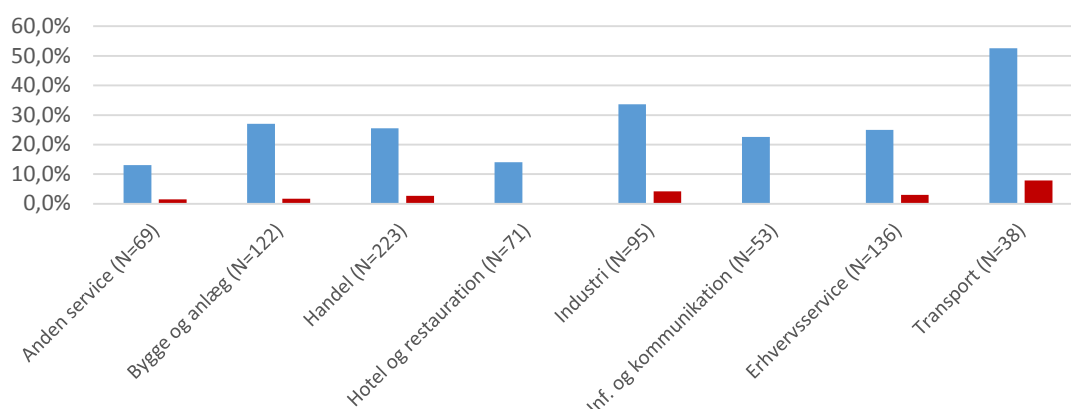
Kun en meget lille andel af virksomhederne er utilfredse med adgangen til motorvej samtidig med, at de tillægger denne adgang stor betydning.

Figur 8. Andel virksomheder, som er henholdsvis tilfreds/meget tilfreds (blå) og utilfreds/meget utilfreds (rød) med **adgangen til motorvej** OG finder at denne har stor/afgørende betydning for virksomhedens vækst og udvikling

A: Tilfredshed og betydning opgjort i forhold til eksportomfang**

B: Tilfredshed og betydning opgjort i forhold til virksomhedsstørrelse***

C: Tilfredshed og betydning opgjort i forhold til branchetilørsforhold***

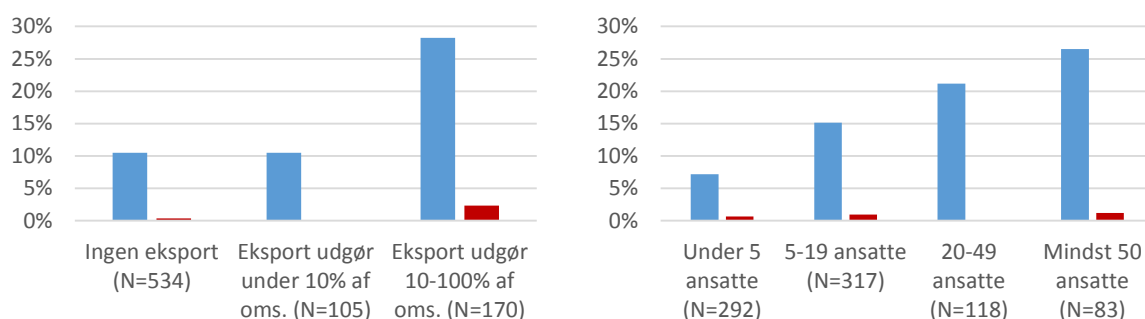
Adgangen til jernbane, fly- og skibstransport

Der er markant udstrækning virksomheder med en betydelig eksportandel, som er tilfredse med, og tillægger adgangen til jernbane, fly- og skibstransport stor eller afgørende betydning for vækst og udvikling (se figur 9). 28,2% af de virksomheder, hvor eksport udgør mindst 10% af omsætningen, er tilfredse/meget tilfredse med denne adgang, samtidig med at de tillægger den stor eller afgørende betydning. For virksomheder helt uden eksport eller med en eksportandel under 10% udgør den tilsvarende andel kun 10,5%. Andelen, som er tilfredse med og tillægger adgangen til jernbane, fly- og skibstransport stor eller afgørende betydning, stiger med antallet af ansatte, fra 7,2% af virksomhederne med under 5 ansatte til 26,5% af virksomhederne med mindst 50 ansatte.

Det er primært virksomheder inden for informations- og kommunikationserhvervet, som både tillægger adgang til jernbane, fly- og skibstransport stor betydning, og er tilfredse med denne adgang i Aalborg Kommune. Dette gælder således 32,1% af virksomhederne inden for dette erhverv. Det er nærliggende at antage, at det primært er adgangen til flytransport, der tillægges betydning. Men det tilgængelige datamateriale tillader desværre ikke en skelnen mellem de tre transportformer.

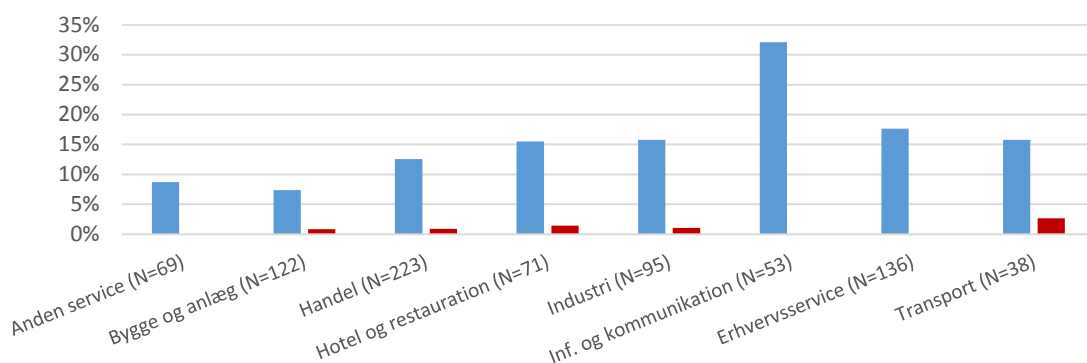
Ligesom det var tilfældet med adgangen til motorvej, er kun en meget lille andel af virksomhederne utilfredse med adgangen til jernbane, fly- og skibstransport samtidig med, at de tillægger denne adgang stor betydning.

Figur 9. Andel virksomheder, som er henholdsvis tilfreds/meget tilfreds (blå) og utilfreds/meget utilfreds (rød) med **adgangen til jernbane, fly- og skibstransport** OG finder at denne har stor/afgørende betydning for virksomhedens vækst og udvikling

A: Tilfredshed og betydning opgjort i forhold til eksportomfang***

B: Tilfredshed og betydning opgjort i forhold til virksomhedsstørrelse***

C: Tilfredshed og betydning opgjort i forhold til branchetilhørsforhold***

Adgangen til god digital infrastruktur

Adgang til god infrastruktur tillægges stor eller afgørende betydning for vækst og udvikling af flere virksomheder i Aalborg Kommune (77,1% af de deltagende virksomheder) end det er tilfældet med fysisk infrastruktur. Samtidig er der generelt stor overvægt af virksomheder, der er tilfredse med den digitale infrastruktur.

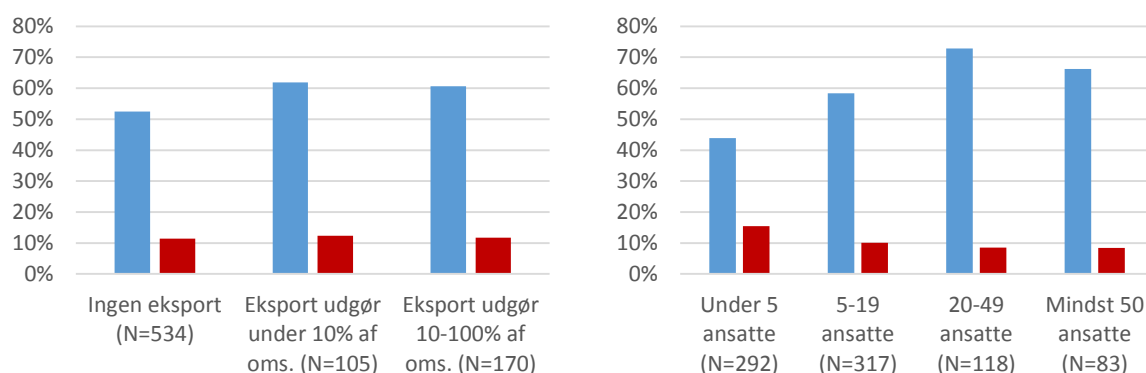
Eksportomfanget har ikke nogen signifikant sammenhæng med virksomhedernes vurdering af betydningen af og tilfredsheden med den digitale infrastruktur.

Det er især virksomheder med 20-49 ansatte, som, med en andel på 72,9%, er tilfredse med og tillægger god digital infrastruktur stor/afgørende betydning for vækst og udvikling. Den tilsvarende andel blandt de helt små virksomheder med under 5 ansatte er 43,8%.

Branchemæssigt skiller især information og kommunikation sig ud: Her angiver 81,1% af virksomhederne, at adgangen til god digital infrastruktur er vigtig for deres vækst og udvikling, og at de er tilfredse med denne adgang ved deres nuværende beliggenhed.

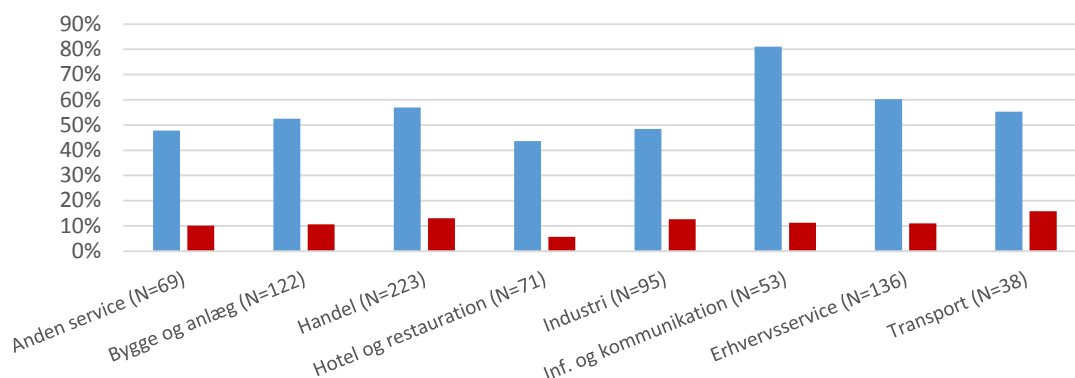
Generelt er godt 10% af virksomhederne utilfredse med adgangen til god digital infrastruktur, samtidig med, at de tillægger denne stor eller afgørende betydning. Den største andel på 15,4% findes blandt virksomheder med under 5 ansatte.

Figur 10. Andel virksomheder, som er henholdsvis tilfreds/meget tilfreds (blå) og utilfreds/meget utilfreds (rød) med **adgangen til god digital infrastruktur som f.eks. hurtigt internet og bredbånd** OG finder at denne har stor/ afgørende betydning for virksomhedens vækst og udvikling

A: Tilfredshed og betydning opgjort i forhold til eksportomfang

B: Tilfredshed og betydning opgjort i forhold til virksomhedsstørrelse***

C: Tilfredshed og betydning opgjort i forhold til branchetilhørsforhold***

Adgang til kompetencer og viden

Virksomhedernes adgang til kompetencer og viden er i den nærværende undersøgelse opdelt i (i) adgang til at tiltrække arbejdskraft med de rette kompetencer, (ii) muligheder for at deltage i erhvervsrelaterede klynge- og netværkssamarbejder samt (iii) muligheder for at samarbejde med universitet og andre videninstitutioner (f.eks. GTS-institutter).

Næst efter adgangen til god digital infrastruktur, er mulighederne for at tiltrække arbejdskraft med de rette kompetencer den rammebetingelse, som den største andel af de deltagende virksomheder i Aalborg Kommune (65,7%) finder har stor eller afgørende betydning for deres vækst og udvikling. Selv om der er en forholdsvis stor andel virksomheder (58,1%), som også er tilfredse med rekrutteringsmulighederne i Aalborg Kommune, kommer tilfredshedsniveauet ikke op på samme niveau, som er tilfældet med den digitale infrastruktur.

Adgangen til at deltage i erhvervsrelaterede klynge- og netværkssamarbejder tillægges en stor eller afgørende betydning af 25,9% af virksomhederne, mens 17,7% tillægger mulighederne for at samarbejde med universitet eller andre videninstitutioner stor/afgørende betydning.

RegLab (2007) har peget på, at virksomheder kan anvende deres deltagelse i klyngesamarbejder i rekrutteringssammenhænge. Tabel 3 viser, at der for 35% af virksomhederne er sammenfald i den betydning, de tillægger henholdsvis mulighederne for at deltage i erhvervsrelaterede klynge- og netværkssamarbejder og mulighederne for tiltrække arbejdskraft med de rette kompetencer. Dette kan indikere, at virksomheder i et vist omfang kobler rekrutteringsmuligheder til klyngesamarbejder. Men det er ikke et spørgsmål, som nærværende undersøgelse kan give et klart svar på.⁸

Som tabel 4 illustrerer, er der for en lidt mindre andel af virksomhederne – 29,4% – sammenfald i den betydning, de tillægger henholdsvis mulighederne for at samarbejde med universitet/andre videninstitutioner og mulighederne for tiltrække arbejdskraft med de rette kompetencer.

Derimod er der for en temmelig stor andel af virksomhederne – 47,7% – sammenfald i den betydning, de tillægger henholdsvis mulighederne for at samarbejde med universitet/andre videninstitutioner og mulighederne for at deltage i erhvervsrelaterede klynge- og netværkssamarbejder. Dette kan være et udslag af, at universitet og andre videninstitutioner i vid udstrækning betragtes som en naturlig deltager i erhvervsrelaterede klynge- og netværkssamarbejder.

⁸ Det er også undersøgt, dels om der kan påvises en sammenhæng mellem den betydning, som udbuddet af kommunale velfærdsydelser – børnepasningsordninger, skoleforhold og fritidstilbud – og mulighederne for at tiltrække arbejdskraft tillægges, dels om der kan påvises en sammenhæng mellem den betydning, som virksomhederne tillægger den kommunale betjening af virksomheder (som omfatter formidling af arbejdskraft via det kommunale jobcenter) og muligheden for at tiltrække arbejdskraft.

For 37% af virksomhederne er der sammenfald mellem den betydning, de tillægger velfærdsydelser og rekrutteringsmuligheder. Dette kunne indikere, at virksomhederne til en vis grad kobler adgang til velfærdsydelser og rekrutteringsmuligheder – men der er behov for mere fokuserede undersøgelser for at afdække hvordan virksomhederne forbinder de to rammebetingelser.

For 40% af virksomhederne er der sammenfald mellem deres vurdering af betydningen af den kommunale betjening og betydningen af rekrutteringsmulighederne. Der er dog 20,5% af virksomhederne, som tillægger mulighederne for at tiltrække arbejdskraft med de rette kompetencer stor eller afgørende betydning for deres vækst og udvikling, samtidig med at de angiver, at den kommunale betjening ingen betydning har. Der er således en betragtelig andel af virksomhederne, der ikke kobler deres rekrutteringsmuligheder til den kommunale indsats for formidling af arbejdskraft.

Tabel 3. Sammenfald mellem virksomheders vurdering af henholdsvis betydningen af muligheder for at deltage i erhvervsrelaterede klynge- og netværkssamarbejder og betydningen af muligheder for at tiltrække arbejdskraft med de rette kompetencer

		Hvilken betydning har muligheder for at deltage i erhvervsrelaterede klynge- og netværkssamarbejder for virksomhedens vækst og udvikling?				
		Ingen betydning	Nogen betydning	Stor/ afgørende betydning	Ved ikke	I alt
Hvilken betydning har muligheder for at tiltrække arbejdskraft med de rette kompetencer for virksomhedens vækst og udvikling?	Ingen betydning	7,2%	4,4%	1,5%	0,1%	13,2%
	Nogen betydning	7,1%	8,3%	4,5%	0,4%	20,3%
	Stor/ afgørende betydning	16,4%	28,4%	19,7%	1,2%	65,7%
	Ved ikke	0,2%	0,1%	0,2%	0,2%	0,9%
	I alt	30,9%	41,3%	25,9%	2,0%	100,0%

Tabel 4. Sammenfald mellem virksomheders vurdering af henholdsvis betydningen af muligheder for at samarbejde med universitet/andre videninstitutioner og betydningen af muligheder for at tiltrække arbejdskraft med de rette kompetencer

		Hvilken betydning har muligheder for at samarbejde med universitet og andre videninstitutioner (f.eks. GTS-institutter)?				
		Ingen betydning	Nogen betydning	Stor/afgørende betydning	Ved ikke	I alt
Hvilken betydning har muligheder for at tiltrække arbejdskraft med de rette kompetencer for virksomhedens vækst og udvikling?	Ingen betydning	8,8%	2,9%	1,1%	0,4%	13,2%
	Nogen betydning	10,7%	6,1%	2,1%	1,3%	20,3%
	Stor/ afgørende betydning	26,9%	22,5%	14,5%	1,8%	65,7%
	Ved ikke	0,7%	0,1%	0,0%	0,0%	0,9%
	I alt	47,1%	31,6%	17,7%	3,5%	100,0%

Tabel 5. Sammenfald mellem virksomheders vurdering af henholdsvis betydningen af muligheder for at deltage i erhvervsrelaterede klynge- og netværkssamarbejder og betydningen af muligheder for at samarbejde med universitet og andre videninstitutioner

		Hvilken betydning har muligheder for at deltage i erhvervsrelaterede klynge- og netværkssamarbejder for virksomhedens vækst og udvikling?				
		Ingen betydning	Nogen betydning	Stor/afgørende betydning	Ved ikke	I alt
Hvilken betydning har muligheder for samarbejde med uni. og andre videninst. (f.eks. GTS-inst.) for virksomhedens vækst og udvikling?	Ingen betydning	21,4%	17,6%	7,0%	1,2%	47,1%
	Nogen betydning	5,5%	17,2%	8,5%	0,4%	31,6%
	Stor/ afgørende betydning	3,5%	5,5%	8,7%	0,0%	17,7%
	Ved ikke	0,5%	1,0%	1,7%	0,4%	3,5%
	I alt	30,9%	41,3%	25,9%	2,0%	100,0%

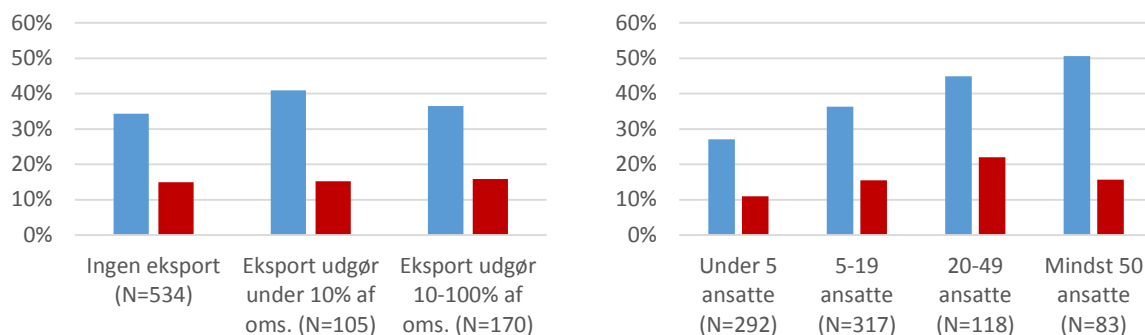
Muligheder for at tiltrække arbejdskraft med de rette kompetencer

Virksomhedernes eksportorientering har ikke nogen signifikant sammenhæng med deres vurdering af betydningen af og tilfredsheden med mulighederne for at tiltrække arbejdskraft med de rette kompetencer.

Sammenfaldet mellem tilfredshed med og vurdering af betydningen af mulighederne for at tiltrække arbejdskraft med de rette kompetencer vokser støt med antallet af ansatte: Blandt de helt små virksomheder med under 5 ansatte er 27,1% af virksomhederne tilfredse med rekrutteringsmulighederne samtidig med, at de tillægger disse stor eller afgørende betydning for vækst og udvikling. For virksomheder med mindst 50 ansatte er den tilsvarende andel 50,6%. Det er primært virksomheder med 20-49 ansatte, som både tillægger mulighederne for at tiltrække arbejdskraft med de rette kompetencer stor betydning, og er utilfredse med disse muligheder i Aalborg Kommune.

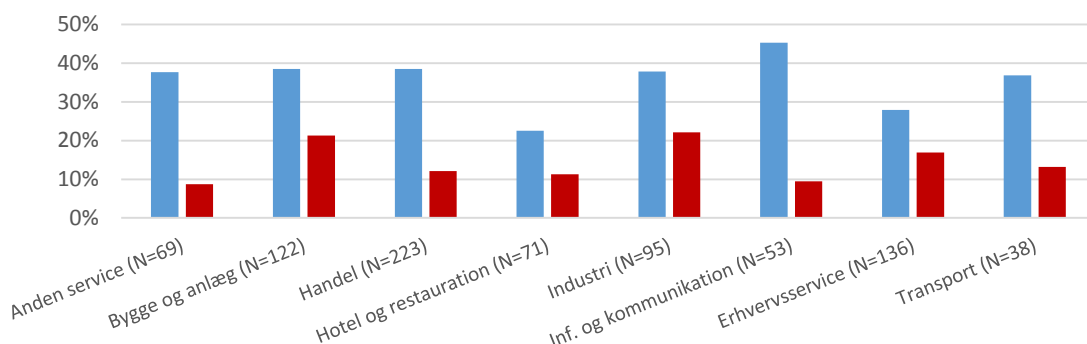
Branchemæssigt skiller hotel og restauration (22,5%) og erhvervs-service (27,9%) sig ud med relativt lave andele af virksomheder, som er tilfredse med og tillægger mulighederne for at tiltrække arbejdskraft med de rette kompetencer stor eller afgørende betydning. De største andele af utilfredse virksomheder, som samtidig tillægger rekrutteringsmuligheden stor eller afgørende betydning, findes inden for industri (22,1%) samt bygge og anlæg (21,3%).

Figur 11. Andel virksomheder, som er henholdsvis tilfreds/meget tilfreds (blå) og utilfreds/meget utilfreds (rød) med mulighederne for at **tiltrække arbejdskraft med de rette kompetencer** OG finder at disse har stor/ afgørende betydning for virksomhedens vækst og udvikling

A: Tilfredshed og betydning opgjort i forhold til eksportomfang

B: Tilfredshed og betydning opgjort i forhold til virksomhedsstørrelse***

C: Tilfredshed og betydning opgjort i forhold til branchetilhørsforhold**

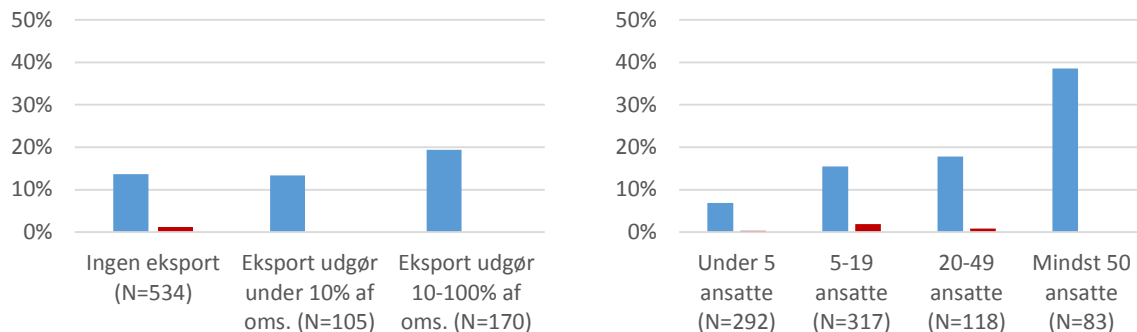
Muligheder for samarbejde med universitet og andre videninstitutioner

Der er ingen statistisk signifikant sammenhæng mellem virksomhedernes eksportorientering og deres vurdering af betydningen af samt tilfredshed med mulighederne for at samarbejde med universitet og andre videninstitutioner.

Forskellen mellem forskellige virksomheder er derimod markant, når man ser på virksomhedsstørrelse og branchetilhørsforhold. 38,6% af virksomhederne med mindst 50 ansatte vurderer, at muligheden for at samarbejde med universitet/andre videninstitutioner har stor/afgørende betydning og er samtidig tilfredse eller meget tilfredse med disse muligheder. Den tilsvarende andel for virksomheder med under 5 ansatte er 6,8%. Det er i særdeleshed virksomheder inden for information og kommunikation (30,2%) og erhvervsservice (24,3%), som er tilfredse eller meget tilfredse med mulighederne for at samarbejde med universitet/andre videninstitutioner og tillægger disse stor/afgørende betydning for vækst og udvikling.

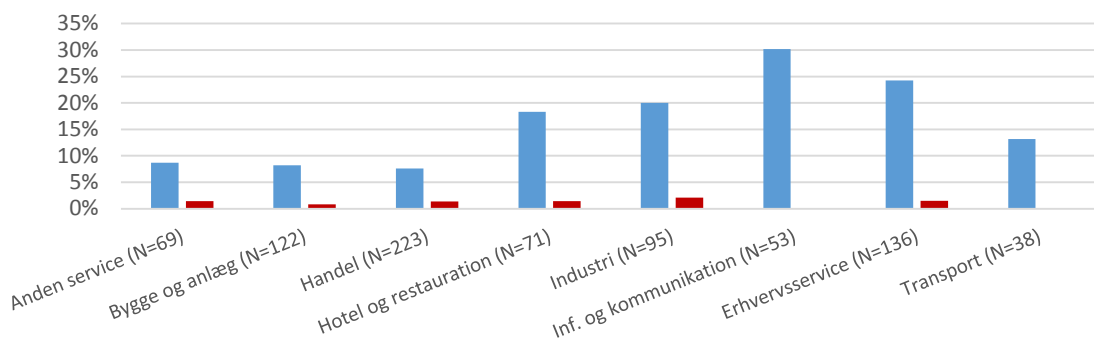
Kun en meget lille andel af virksomhederne – uanset eksportorientering, størrelse eller branchetilhørsforhold – er utilfredse med mulighederne for at samarbejde med universitet eller andre videninstitutioner samtidig med, at de tillægger disse muligheder stor betydning.

Figur 12. Andel virksomheder, som er henholdsvis tilfreds/meget tilfreds (blå) og utilfreds/meget utilfreds (rød) med **mulighederne for samarbejde med universitet og andre videninstitutioner (f.eks. GTS-institutter) OG finder at disse har stor/afgørende betydning for virksomhedens vækst og udvikling**

A: Tilfredshed og betydning opgjort i forhold til eksportomfang

B: Tilfredshed og betydning opgjort i forhold til virksomhedsstørrelse***

C: Tilfredshed og betydning opgjort i forhold til branchetilhørsforhold***

Muligheder for deltagelse i erhvervsrelaterede klynge- og netværkssamarbejder

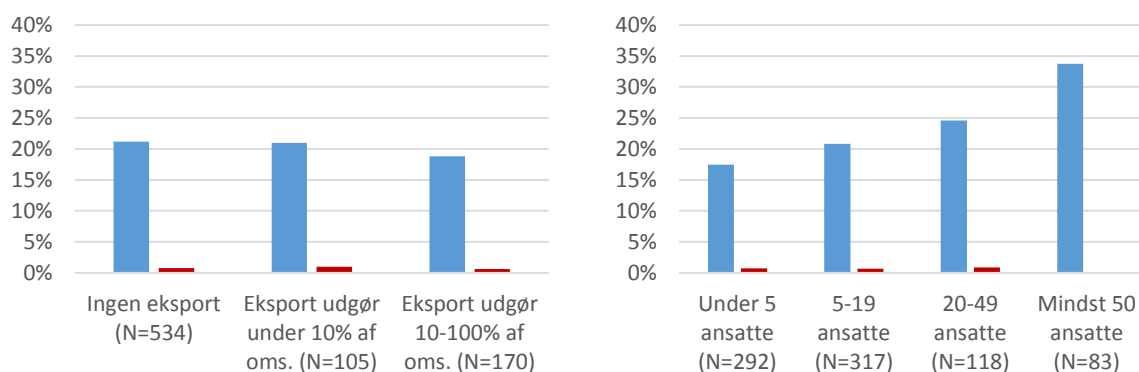
Eksportorientering er ikke en afgørende faktor i forhold til, hvordan virksomheder vurderer betydningen af og tilfredsheden med mulighederne for at deltage i erhvervsrelaterede klynge- og netværkssamarbejder.

Derimod er der en tendens til, at andelen af virksomheder, som tillægger mulighederne for at deltage i klynge- og netværkssamarbejder stor eller afgørende betydning for vækst og udvikling og samtidig er tilfredse/meget tilfredse med disse muligheder, stiger med virksomhedsstørrelsen. Andelen blandt virksomheder med mindst 50 ansatte er 33,7%, mens den er godt det halve (17,5%) for virksomheder med under 5 ansatte.

Det er især virksomheder inden for erhvervsservice (33,8%), som er tilfredse/meget tilfredse med mulighederne for at deltage i erhvervsrettede klynge- og netværkssamarbejder og tillægger disse muligheder stor eller afgørende betydning. I den modsatte ende af spektret ligger handel, hvor andelen kun er 12,1%

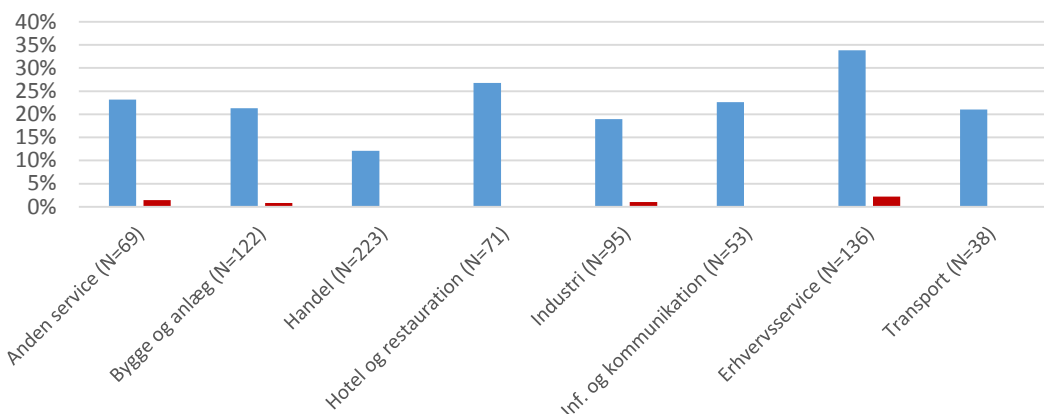
Det er kun meget få virksomheder, som er utilfredse med mulighederne for at deltage i erhvervsrelaterede klynge- og netværkssamarbejder samtidig med, at de tillægger disse muligheder stor betydning.

Figur 13. Andel virksomheder, som er henholdsvis tilfreds/meget tilfreds (blå) og utilfreds/meget utilfreds (rød) med mulighederne for at deltage i erhvervsrelaterede klynge- og netværkssamarbejder OG finder at disse har stor/afgørende betydning for virksomhedens vækst og udvikling

A: Tilfredshed og betydning opgjort i forhold til eksportomfang

B: Tilfredshed og betydning opgjort i forhold til virksomhedsstørrelse*

C: Tilfredshed og betydning opgjort i forhold til branchetilhørsforhold***

Kommunale rådgivningstilbud, betjening af virksomheder samt kommunale velfærdsydelse

Kommunerne har en række funktioner overfor virksomheder og borgere, der også direkte eller indirekte kan spille ind på virksomhedernes vækst- og udviklingsmuligheder. Disse funktioner spænder fra rådgivningstilbud i forbindelse med virksomhedsopstart, -drift og -udvikling, som typisk er målrettet specifikke grupper af virksomheder; over betjening af virksomheder i forbindelse med eksempelvis tilladelser og formidling af arbejdskraft; til udbuddet af kommunale velfærdsydelse i form af eksempelvis børnepasningsordninger, skoleforhold og fritidstilbud, som kan have betydning for virksomhederne via de rammer, de giver medarbejderne i forhold til eksempelvis fleksibel arbejdstid.

Af de tre nævnte rammebetingelser er det de kommunale velfærdsydelse og den kommunale betjening af virksomhederne, som tillægges stor eller afgørende betydning for vækst og udvikling af den største andel virksomheder – henholdsvis 32,6% og 31,9% af de virksomheder, som har deltaget i analysen. Kommunale rådgivningstilbud i forbindelse med virksomhedsopstart, -drift og -udvikling tillægges kun stor eller afgørende betydning for vækst og udvikling af 11,1% af virksomhederne. Denne forskel i andel virksomheder kan sandsynligvis tilskrives, at mens kommunal betjening af virksomheder samt velfærdsydelse er generelle "tilbud", som de fleste virksomheder kan forvente at komme i berøring med i større eller mindre grad, så er de kommunale rådgivningstilbud typisk fokuseret på specifikke virksomhedstyper eller problemstillinger, og det forventes ikke, at alle virksomheder i kommunen kommer i direkte kontakt med rådgivningstilbud.

For 42,8% af virksomhederne er der sammenfald mellem den betydning, de tillægger henholdsvis den kommunale betjening af virksomheder og de kommunale rådgivningstilbud i forbindelse med virksomhedsopstart, -drift og -udvikling. Størstedelen af disse virksomheder tillægger dog ingen af de to rammebetingelser betydning for vækst og udvikling.

Tabel 6. Sammenfald mellem virksomheders vurdering af henholdsvis betydningen af den kommunale betjening af virksomheder, eksempelvis i forbindelse med tilladelser eller formidling af arbejdskraft og de kommunale rådgivningstilbud i forbindelse med virksomhedsopstart, -drift og -udvikling

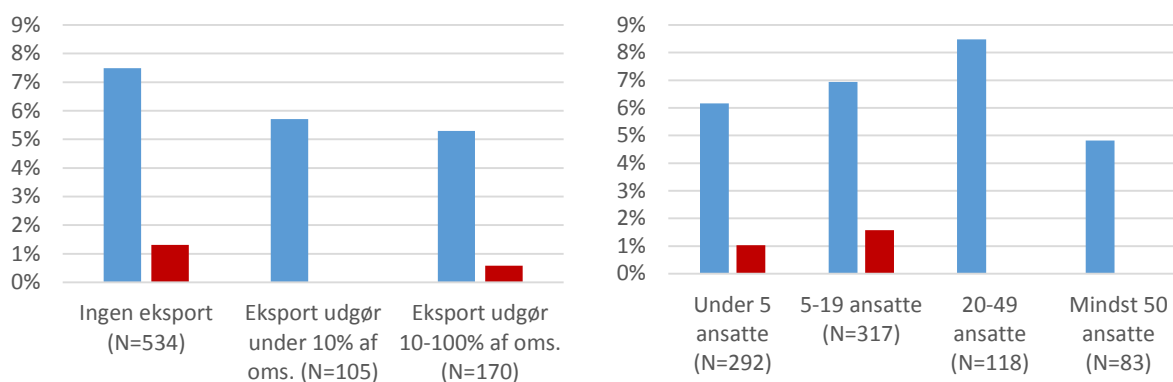
Hvilken betydning har den kommunale betjening af virksomheder, eksempelvis i forbindelse med tilladelser eller formidling af arbejdskraft for virksomhedens vækst og udvikling?						
		Ingen betydning	Nogen betydning	Stor/afgørende betydning	Ved ikke	I alt
Hvilken betydning har de kommunale rådgivningstilbud i fm. virksomhedsopstart, -drift og -udvikling for virksomhedens vækst og udvikling?	Ingen betydning	27,6%	16,2%	15,0%	2,4%	61,3%
	Nogen betydning	5,1%	8,2%	8,7%	0,4%	22,3%
	Stor/ afgørende betydning	1,8%	2,7%	6,1%	0,5%	11,1%
	Ved ikke	1,5%	0,9%	2,1%	0,9%	5,3%
	I alt	36,0%	28,0%	31,9%	4,2%	100,0%

Kommunale rådgivningstilbud i forbindelse med virksomhedsopstart, -drift og -udvikling

Det er, som nævnt ovenfor, en relativt lille andel virksomheder, som tillægger de kommunale rådgivningstilbud stor eller afgørende betydning for vækst og udvikling – men størstedelen af disse er tilfredse eller meget tilfredse med rådgivningstilbuddene.

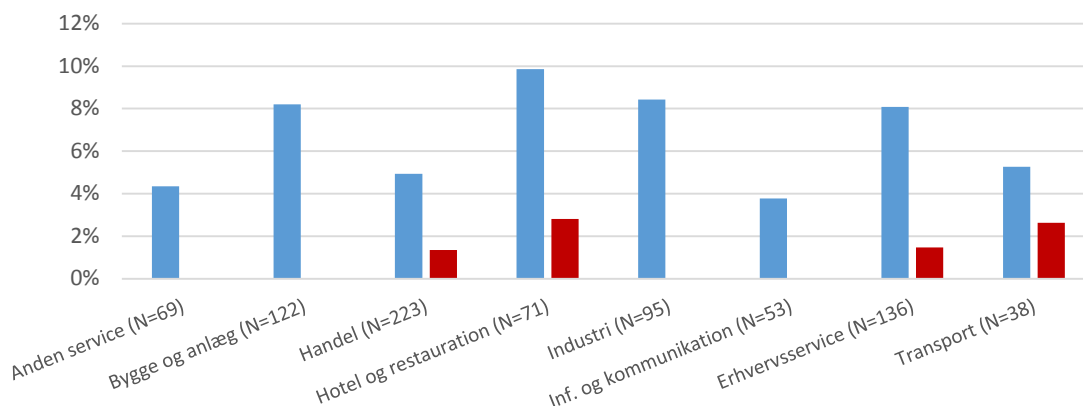
På grund af, at det kun er et lille antal virksomheder, som vurderer, at de kommunale rådgivningstilbud har stor eller afgørende betydning for deres vækst og udvikling, er de forskelle, der ud fra figur 14 tilsyneladende er mellem virksomheder i forhold til eksportorientering, størrelse og branchetilhørsforhold, ikke statistisk signifikante (det vil sige, at det ikke med rimelig sikkerhed kan afvises, at de alene skyldes statistisk usikkerhed).

Figur 14. Andel virksomheder, som er henholdsvis tilfreds/meget tilfreds (blå) og utilfreds/meget utilfreds (rød) med de kommunale rådgivningstilbud i forbindelse med virksomhedsopstart, -drift og -udvikling OG finder at disse har stor/afgørende betydning for virksomhedens vækst og udvikling

A: Tilfredshed og betydning opgjort i forhold til eksportomfang

B: Tilfredshed og betydning opgjort i forhold til virksomhedsstørrelse

C: Tilfredshed og betydning opgjort i forhold til branchetilhørsforhold

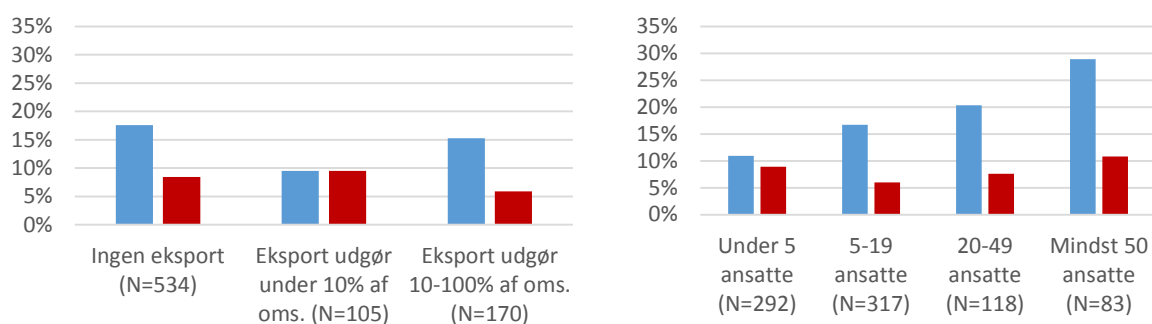
Den kommunale betjening af virksomheder, eksempelvis i forbindelse med tilladelser eller formidling af arbejdskraft

I forhold til virksomhedernes tilfredshed med og vurdering af betydningen af den kommunale betjening af virksomheder er der ingen statistisk signifikant forskel mellem virksomheder med forskellig eksportorientering.

Andelen af virksomheder, som er tilfredse/meget tilfredse med den kommunale betjening af virksomheder og tillægger denne stor eller afgørende betydning for vækst og udvikling, stiger med virksomhedsstørrelsen: Fra 11,0% for virksomheder med under 5 ansatte til 28,9% for virksomheder med mindst 50 ansatte. For virksomheder med under 5 ansatte er andelen af utilfredse med 8,9% næsten lige så stor som andelen af tilfredse virksomheder.

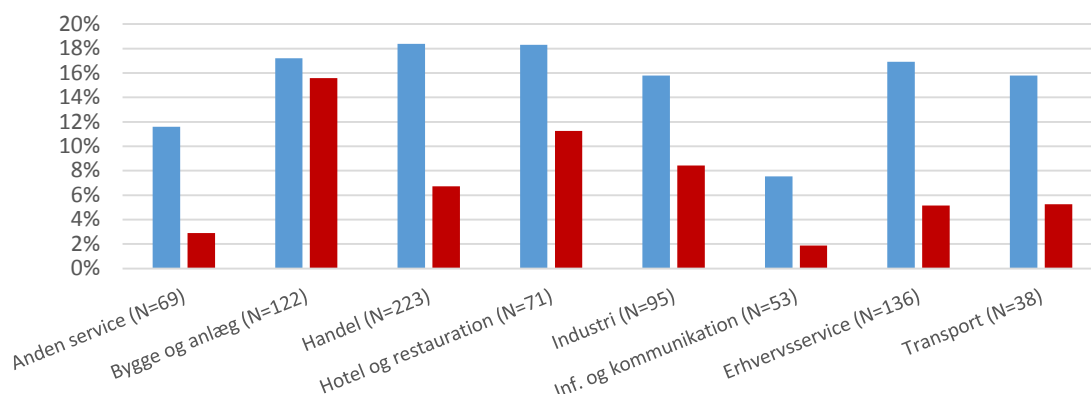
Inden for bygge og anlæg er andelen af virksomheder, som tillægger den kommunale betjening stor/afgørende betydning og henholdsvis er tilfreds/meget tilfreds (17,2%) og utilfreds/meget utilfreds (15,6%), meget tæt på hinanden. Den mindste andel af virksomheder, som tillægger den kommunale betjening betydning, findes inden for information og kommunikation.

Figur 15. Andel virksomheder, som er henholdsvis tilfreds/meget tilfreds (blå) og utilfreds/meget utilfreds (rød) med den kommunale betjening af virksomheder, eksempelvis i forbindelse med tilladelser eller formidling af arbejdskraft OG finder at denne har stor/afgørende betydning for virksomhedens vækst og udvikling

A: Tilfredshed og betydning opgjort i forhold til eksportomfang

B: Tilfredshed og betydning opgjort i forhold til virksomhedsstørrelse***

C: Tilfredshed og betydning opgjort i forhold til branchetilhørsforhold*

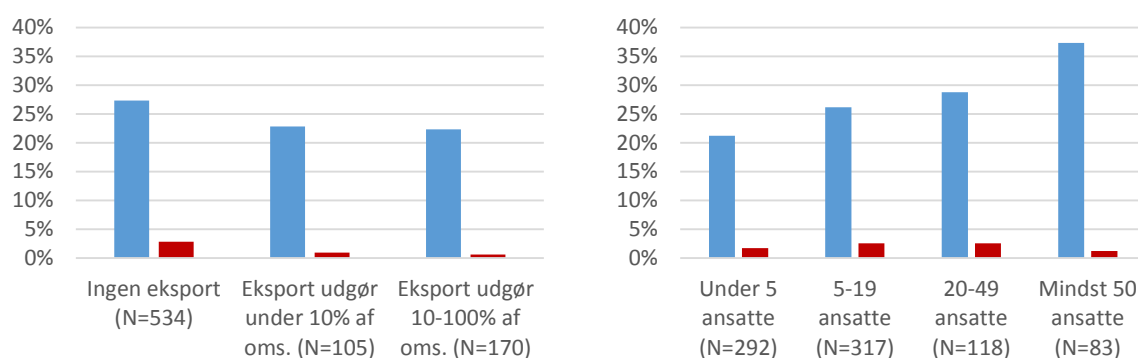
Kommunale velfærdsydelse i form af eksempelvis børnepasningsordninger, skoleforhold og fritidstilbud

Der er en svag tendens til, at det især er virksomheder uden eksport, som tillægger kommunale velfærdsydelse i form af eksempelvis børnepasningsordninger, skoleforhold og fritidstilbud en stor eller afgørende betydning for vækst og udvikling, samtidig med at de er tilfredse eller meget tilfredse med udbuddet af disse ydelse.

Der er ingen statistisk signifikante forskelle mellem virksomheder af forskellig størrelse eller med forskelligt branchetilhørsforhold.

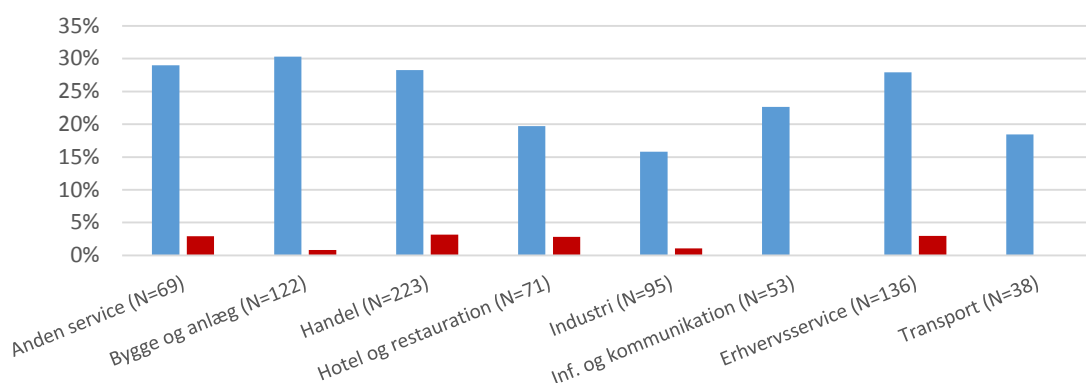
Kun en lille andel af virksomhederne er utilfredse/meget utilfredse med de kommunale velfærdsydelser samtidig med, at de tillægger disse muligheder stor eller afgørende betydning.

Figur 16. Andel virksomheder, som er henholdsvis tilfreds/meget tilfreds (blå) og utilfreds/meget utilfreds (rød) med **de kommunale velfærdsydelser i form af eksempelvis børnepasningsordninger, skoleforhold og fritidstilbud** OG finder at disse har stor/afgørende betydning for virksomhedens vækst og udvikling

A: Tilfredshed og betydning opgjort i forhold til eksportomfang**

B: Tilfredshed og betydning opgjort i forhold til virksomhedsstørrelse

C: Tilfredshed og betydning opgjort i forhold til branchetilhørsforhold

Kommunale afgifter og gebyrer

Den sidste gruppe af rammebetingelser adskiller sig fra de ovenfor diskuterede rammebetingelser ved at være betingelser, der kan betragtes som en belastning eller begrænsning for virksomhederne – nemlig kommunale afgifter og gebyrer. Det er derfor ikke overraskende, at det er for denne type af rammebetingelser, vi – i det omfang virksomhederne rent faktisk har en holdning til de specifikke betingelser – finder en overvægt af virksomheder, som er utilfredse.

Der skelnes mellem på den ene side grundskyld og kommunale afgifter, eksempelvis i form af byggesagsgebyrer, som 15,7% af virksomhederne finder har stor eller afgørende betydning for deres vækst og udvikling, og den kommunale opkrævning af dækningsafgift, som 13,6% af virksomhederne angiver har stor eller afgørende betydning.⁹

Cirka en tredjedel – 32,7% – af de virksomheder, som har deltaget i undersøgelsen, tillægger hverken niveauet for grundskyld og kommunale afgifter eller kommunens opkrævning af dækningsafgift betydning for virksomhedernes vækst og udvikling. I den modsatte ende af spektret finder 8,9% at begge typer af afgifter og gebyrer har stor eller afgørende betydning. 14,0% har ikke taget stilling til betydningen af hverken niveauet for grundskyld og kommunale afgifter eller kommunens opkrævning af dækningsafgift.

For 67,4% af virksomhederne er der sammenfald mellem den betydning, de tillægger henholdsvis niveauet for grundskyld og kommunale afgifter og den kommunale opkrævning af dækningsafgift. Der er således en udpræget tendens til, at virksomheder har den samme holdning til betydningen af de forskellige typer af gebyrer og afgifter.

Tabel 7. Sammenfald mellem virksomheders vurdering af henholdsvis betydningen af niveauet for grundskyld og kommunale afgifter og kommunens opkrævning af dækningsafgift

		Betydning af niveauet for grundskyld og kommunale afgifter (f.eks. i form af byggesagsgebyrer) for vækst og udvikling				
		Ingen betydning	Nogen betydning	Stor/afgørende betydning	Ved ikke	I alt
Betydning af kommunens opkrævning af dækningsafgift for vækst og udvikling	Ingen betydning	32,7%	5,7%	2,8%	1,2%	42,4%
	Nogen betydning	3,7%	11,8%	2,8%	0,7%	19,0%
	Stor/afgørende betydning	1,3%	2,9%	8,9%	0,5%	13,6%
	Ved ikke	7,0%	2,6%	1,2%	14,0%	24,8%
	I alt	44,7%	23,0%	15,7%	16,4%	100,0%

Eftersom utilfredshed er mere fremherskende end tilfredshed, når det kommer til gebyrer og afgifter, er det også undersøgt i hvilken udstrækning, der er sammenfald mellem virksomhedernes tilfredshed med niveauet for grundskyld og kommunale afgifter og niveauet for den kommunale dækningsafgift.

Tabel 8 viser, at der er endnu større sammenfald, hvad angår tilfredsheden end vurderingen af betydningen af de to typer af afgifter og gebyrer: for 77,6% af virksomhederne er der sammenfald mellem den betydning, de tillægger henholdsvis niveauet for grundskyld og kommunale afgifter og den kommunale opkrævning af dækningsafgift. Det er endvidere værd at bemærke, at mere end halvdelen af

⁹ Mens grundskyld og andre typer af afgifter opkræves af alle kommuner i Danmark, er det cirka 40% af de danske kommuner, som opkræver dækningsafgift af forretningsjendomme.

virksomhederne – 56,5% – har svaret enten ”ved ikke” eller ”hverken eller” på spørgsmålet om tilfredsheden med de to typer af gebyrer og afgifter. Der er således tale om rammebetingelser, som mange af virksomhederne ikke har en mening om, eller har svært ved at forholde sig til.

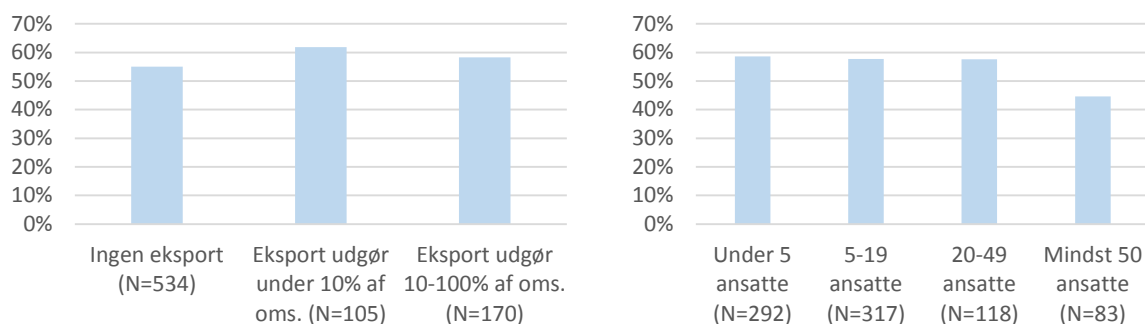
Tabel 8. Sammenfald mellem virksomheders tilfredshed med henholdsvis af niveauet for grundskyld og kommunale afgifter og kommunens opkrævning af dækningsafgift

Tilfredshed med niveauet for grundskyld og kommunale afgifter (f.eks. i form af byggesagsgebyrer) i Aalborg						
		Utilfreds/ meget utilfreds	Hverken eller	Tilfreds/ meget tilfreds	Ved ikke	I alt
Tilfredshed med niveauet for den kommunale dækningsafgift i Aalborg	Utilfreds/meget utilfreds	14,9%	4,4%	1,5%	0,9%	21,7%
	Hverken eller	2,2%	21,2%	1,1%	0,7%	25,2%
	Tilfreds/meget tilfreds	0,8%	0,6%	10,4%	0,5%	12,3%
	Ved ikke	3,6%	3,5%	2,4%	31,1%	40,6%
	I alt	21,5%	29,7%	15,4%	33,2%	100,0%

Som det fremgår af figur 17, er det blandt virksomheder inden for bygge og anlæg (43,4%), industri (50,5%) og transport (52,6%), at de laveste andele af ”tvivlere” i forhold til tilfredsheden med både niveauet for grundskyld og kommunale afgifter og niveauet for den kommunale dækningsafgift findes. Det er inden for handel, at den største andel af virksomheder (87,0%), som har svaret ”ved ikke” eller ”hverken eller” til tilfredsheden med de to typer af afgifter og gebyrer, findes.

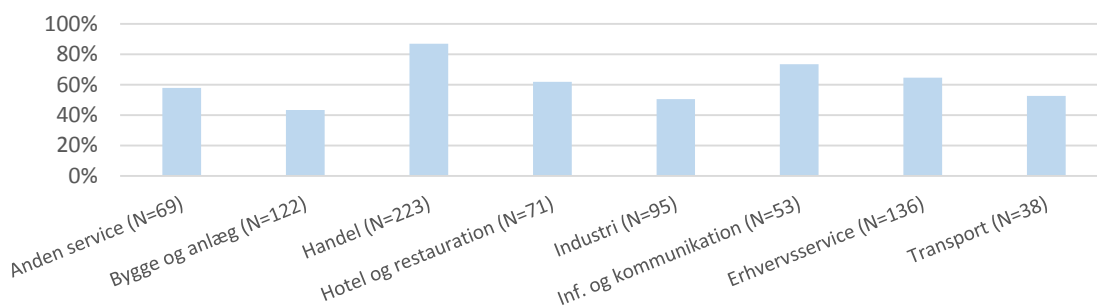
Der er ingen signifikante forskelle i forskelle ud fra eksportorientering og virksomhedsstørrelse.

Figur 17. Andel virksomheder, som er har svaret ”ved ikke” eller ”hverken eller” til spørgsmålet om deres tilfredshed med BÅDE niveauet for grundskyld og kommunale afgifter OG niveauet for den kommunale dækningsafgift

A: Tilfredshed og betydning opgjort i forhold til eksportomfang

B: Tilfredshed og betydning opgjort i forhold til virksomhedsstørrelse

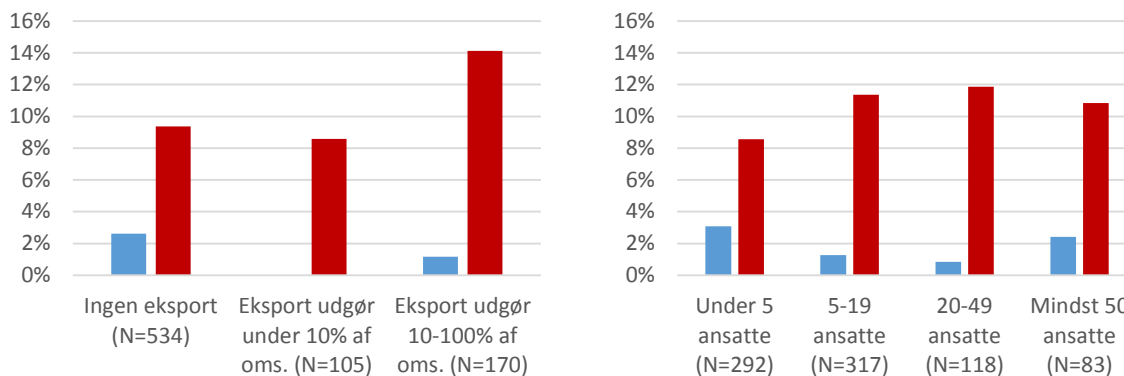
C: Tilfredshed og betydning opgjort i forhold til branchetilhørsforhold***

Grundskyld og kommunale afgifter (f.eks. i form af byggesagsgebyrer)

I særdeleshed virksomheder inden for handel (15,2%) er både tilfredse eller meget tilfredse med niveauet for grundskyld og kommunale afgifter og tillægger dette stor eller afgørende betydning. Modsat er det kun 3,7% og 3,8% af virksomhederne inden for henholdsvis erhvervsservice og information og kommunikation, som tillægger niveauet for grundskyld og kommunale afgifter stor afgørende/betydning og er tilfredse/meget tilfredse med niveauet.

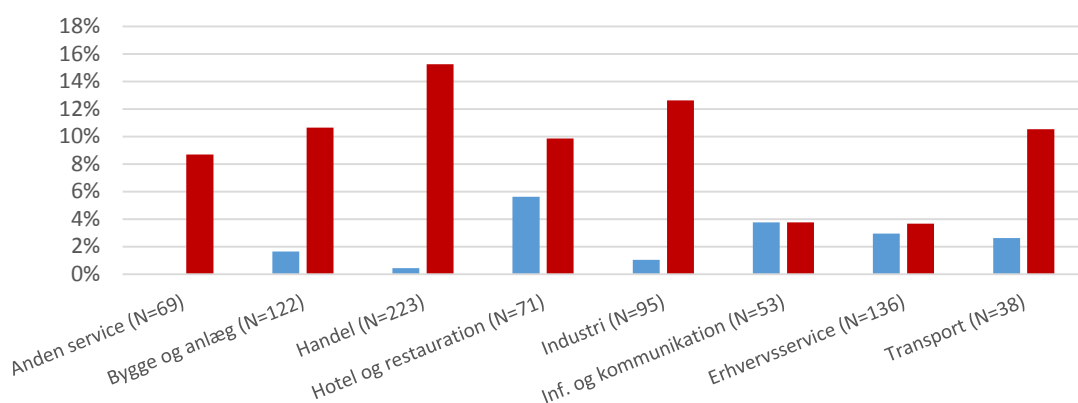
De forskelle, der ifølge figur 18 tilsyneladende er mellem virksomheder af forskellig størrelse og eksportorientering, er ikke statistisk signifikante. Det skyldes, at kun et begrænset antal virksomheder finder, at niveauet for grundskyld og kommunale afgifter har stor/afgørende betydning, samtidig med, at de har en holdning til om de er tilfredse eller utilfredse med dette niveau.

Figur 18. Andel virksomheder, som er henholdsvis tilfreds/meget tilfreds (blå) og utilfreds/meget utilfreds (rød) med niveauet for grundskyld og kommunale afgifter OG finder at disse har stor/afgørende betydning for virksomhedens vækst og udvikling

A: Tilfredshed og betydning opgjort i forhold til eksportomfang

B: Tilfredshed og betydning opgjort i forhold til virksomhedsstørrelse

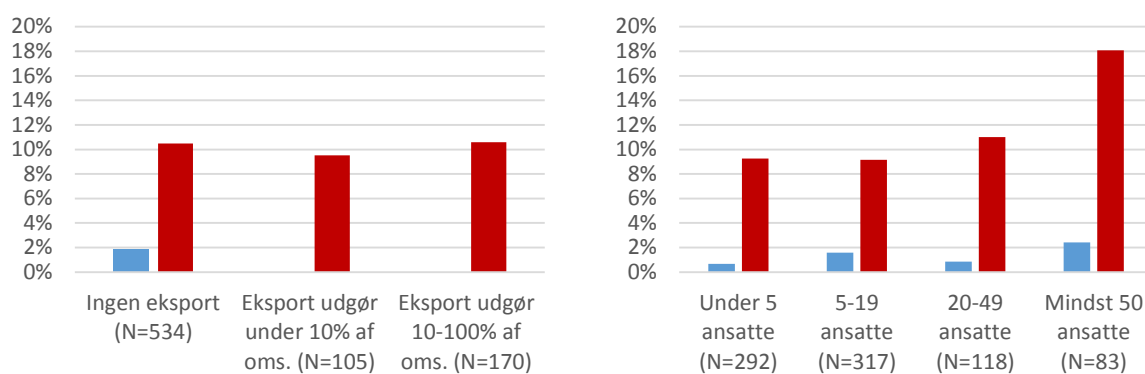

C: Tilfredshed og betydning opgjort i forhold til branchetilhørsforhold**

Den kommunale dækningsafgift

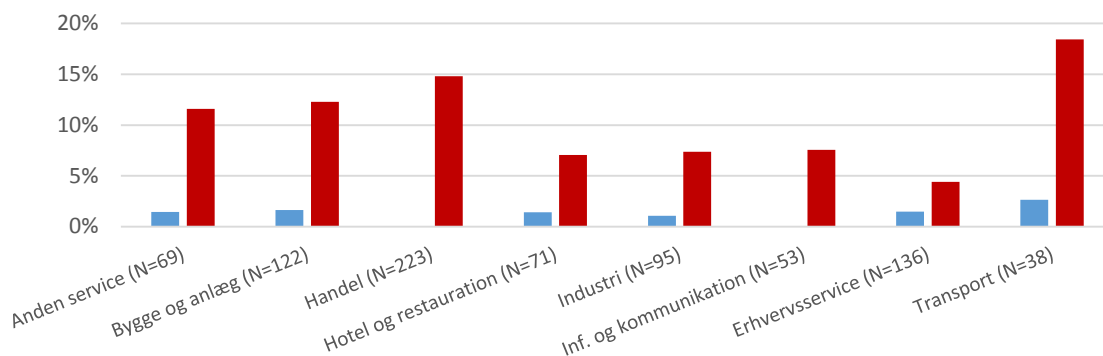
Der er ingen statistisk signifikant sammenhæng mellem hverken virksomhedernes eksportorientering, størrelse eller branchetilhørsforhold og deres kombinerede vurdering af betydningen af og tilfredsheden med niveauet for den kommunale dækningsafgift. Selv om der tilsyneladende er ret markante forskelle mellem virksomheder af forskellig størrelse og i forskellige brancher i figur 19, er antallet af virksomheder, som har udtrykt en holdning til niveauet for dækningsafgiften, således for lille til, at forskellene falder inden for en acceptabel statistisk sikkerhed.

Figur 19. Andel virksomheder, som er henholdsvis tilfreds/meget tilfreds (blå) og utilfreds/meget utilfreds (rød) med niveauet for den kommunale dækningsafgift OG finder at dette har stor/afgørende betydning for virksomhedens vækst og udvikling

A: Tilfredshed og betydning opgjort i forhold til eksportomfang

B: Tilfredshed og betydning opgjort i forhold til virksomhedsstørrelse

C: Tilfredshed og betydning opgjort i forhold til branchetilhørsforhold

Litteratur

- Andersen, P.H., Kragh, H., Lauring, J. & Linneberg, M.S., eds. (2015), *Preparing for the unexpected*, Højbjerg: DJØF Publishing.
- Antonietti, R. & Cainelli, G. (2011), "The role of spatial agglomeration in a structural model of innovation, productivity and export: a firm-level analysis", *The Annals of Regional Science*, 46: 577-600.
- Bok, M. de (2009), "Estimation and validation of a microscopic model for spatial economic effects of transport infrastructure", *Transportation Research Part A*, 43: 44-59.
- Broekel, T. & Brenner, T. (2011), "Regional factors and innovativeness: an empirical analysis of four German industries", *The Annals of Regional Science*, 47: 169-194.
- Buss, T.F. (2001), "The Effect of State Tax Incentives on Economic Growth and Firm Location Decisions: An Overview of the Literature", *Economic Development Quarterly*, 15 (1): 90-105.
- Cantwell, J., Dunning, J.H. & Lundan, S.M. (2010), "An evolutionary approach to understanding international business activity: The co-evolution of MNEs and the institutional environment", *Journal of International Business Studies*, 41: 567-586.
- Clark, G.L., Feldman, M.P. & Gertler, M.S., eds. (2000), *The Oxford Handbook of Economic Geography*, Oxford: Oxford University Press.
- Combes, P.-P., Duranton, G., Gobillon, L., Puga, D. & Roux, S. (2012), "The productivity advantages of large cities: Distinguishing agglomeration from firm selection", *Econometrica*, 80 (6): 2543-2594.
- Crabbé, K. & De Bruyne, K. (2013), "Taxes, Agglomeration Rents and Location Decisions of Firms", *De Economist*, 161: 421-446.
- Eriksson, R. & Lindgren, U. (2009), "Localized mobility clusters: impacts of labour market externalities on firm performance", *Journal of Economic Geopgraphy*, 9: 33-53.
- Florida, R. (2002), *The Rise of the Creative Class*, New York: Basic Books.
- Gilbert, B.A. (2016), "Agglomeration, Industrial Districts and Industry Clusters: Foundations of the 20th Century Literature", *Foundations and Trends in Entrepreneurship*, 12 (2): 95-162.
- Gottlieb, P.D. (1995), "Residential Amenities, Firm Location and Economic Development", *Urban Studies*, 32 (9): 1413-1436.
- Jensen, J.M. & Servais, P. (2006), *Virksomheders lokalisering – en oversigtsrapport*, CESFO Working paper 2006/1, Center for Småvirksomhedsforskning – CESFO, Syddansk Universitet.
- Jensen, J.M. & Servais, P. (2008), *Virksomheders tilfredshed med deres hjemkommune – en opfølgning på 2005 undersøgelsen*, Institut for Marketing & Management, Syddansk Universitet.
- Jiwattanakulpaisarn, P., Noland, R.B. & Graham, D.J. (2012), "Marginal Productivity of Expanding Highway Capacity", *Journal of Transport Economics and Policy*, 46 (3): 333-347.
- Krugman, P. (2000), "Where in the World is the New Economic Geography?", s.49-60 i Clark, Feldman & Gertler (2000).
- Lejpras, A. & Stephan, A. (2011), "Locational conditions, cooperation, and innovativeness: evidence from research and company spin-offs", *The Annals of Regional Science*, 46: 543-575.
- Lundvall, B.-Å., ed. (1992), *National systems of innovation: Towards a theory of innovation and interactive learning*, London: Pinter.
- Na, K.-Y., Han, C. & Yoon, C.-H. (2013), "Network effect of transportation infrastructure: a dynamic panel evidence", *The Annals of Regional Science*, 50: 265-274.
- Porter, M.E. (1990), *The competitive advantage of nations*, New York: The Free Press.
- Pyndt, J. & Pedersen, T. (2006), *Managing Global Offshoring Strategies*, Gylling: Copenhagen Business School Press.
- RegLab (2007), *Policyguide til klyngeudvikling – caserapport*, RegLab Fokusanalyse nr. 5.